

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminecă.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Ua și petiț primă-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani, a treia-oră 10 bani.

Memoriul dlui Dr. Mișu.

În numărul trecut am dat un extras din acest memoriu. Acum, după ce s'a făcut cunoscut mai deaproape tot cuprinsul lui, dăm în întregime memoriul compus și înaintat de *Dr. Ioan Mișu* primului ministru *Khuen*.

I.

Starea politică grea, pe care cu durere o resimțim zilnic, să dărește în parte și faptului, că legislația de mai târziu a țării, dar mai ales puterea executivă, cu număroasele sale organe, nu au respectat cu sfințenia datorită legilor, acele drepturi naționale, bisericești și școlare, cari ni-s'au garantat prin legile fundamentale din anul 1868, iar această împrejurare, a avut drept urmare, că la concetățenii patriei, — spre paguba evidentă a înaltelor interese ale statului, — s'a tulburat împreună-simțirea și împreună lucrarea atât de trebuitoare în vederea unui progres normal și pacinic al vieții de stat.

Pentru delăturarea acestei stări să recere:

a) ca drepturile naționale, bisericești și școlare, garantate prin legile din 1868, să fie în viitor necondiționat respectate și executate cu rigoare, iar toate ordinațiunile ministeriale și obiceiurile înrădăcinate, aflătoare în contradicție cu dispozițiile și spiritul acelor legi, să se revoace și să se facă imposibile pentru viitor;

b) abuzurile de această natură, ale organelor dela diferitele servicii publice, comise în cele mai multe cazuri din hiperzel rău înțeles, dar nu arare-ori și din poftă de înaintare în oficiu și câștigare de merite ieftine, trebuiesc înfrânate și zădărnice pentru viitor, iar în cazuri date, să se pedepsească aspru asemenea abuzuri, căci năvăirile rele, atât de dese astăzi, altcum nu vor putea fi îndreptate.

II.

Românii din patrie, uzând de drepturile lor constituționale, doresc să ia parte activă la viața publică, și să exerciteze, — în viața parlamentară, comitatenză și comunală, precum și relativ la puterea executivă a statului și administrației publice, — acea influință potrivită, ce corespunde forțelor lor numerice, culturale și economice. Iar ce privește condițiile, — indispensabile pentru o împreună viețuire și conlucrare pacinică, — Românii sunt aplicați și în totdeauna gata a conlucra, sincer și pe față, la crearea acelorora.

În vederea acelor este însă indispensabil:

1. A li-să da puțință legală să se

organizeze în partid politic propriu, în măsură a funcționa liber și neimpedecat, așa precum de fapt sunt organizate și funcționează celelalte partide politice din țară.

2. Românii țin, și vor ținea și în viitor, la votul universal, egal, direct, secret și în comună, deci cer legiferarea aceluia. Atât în acest caz, cât și în cazul dacă, pentru pedece ce nu se pot înlătura, votarea unei asemenea legi electorale, de astă-dată, ar fi peste puțință este absolut necesar:

a) să se lărgească votul, egal, în cea mai mare măsură;

b) să se garanteze, în mod absolut cert, curățenia alegerilor și încetarea abuzurilor electorale obicinuite, luându-se măsuri aspre pentru pedepsirea lor în cazurile date;

c) la arondarea cercurilor electorale, cu ascultarea și conțelegerea bărbaților noștri de încredere, să se formeze cel puțin 50 cercuri electorale românești, în cari votanții neromâni să fie în număr posibil minimal.

3. În conformitate cu prescrierile legii despre naționalități, să se introducă ex lege uzul limbii române, în vorbire și în scris, la toate forurile administrative și judiciare, ce vin în atingere nemijlocită cu poporul, ca fiecare popor să aște în limba sa maternă scutul administrației și justiției.

4. În ținuturile românești să se aplice funcționarii români, iar dintre neromâni numai aceia, cari dovedesc în mod valabil, că cunosc limba românească în graiu și în scris.

Iar pentru încunjurarea neînțelegerilor în această cestiune, prin concluz al consiliului de ministri, să se statorească pentru fiecare comitat locuit de Români, contingentul minimal al posturilor de funcționari de stat și administrativi, la cari posturi trebuiesc aplicați Români, bine înțeles pentru cazul, că se află concurenți cu calificația recerută de lege.

În această privință se poate cere un proiect dela bărbații noștri de încredere.

5. Românii aplicați în funcțiuni de stat și la administrație, să fie îndemnați a lua parte activă la mișcările culturale bisericești și sociale românești.

6. Să se facă o lege, care se asigure tuturor cetățenilor dreptul cel mai larg de întrunire și asociare, și în care lege, să se enunțe principiul, că locuitorii nemaghiari ai țării, au dreptul deplin de a se asocia între sine pentru promovarea intereselor lor sociale, culturale și economice.

Iar până atunci ordinațiunile, ce sunt în vigoare, să se aplice în cel mai liberal înțeles, provăzându-se statutele asociațiilor, fondate în scopurile sus indicate, fără zăbavă și greutate, cu clauzula de aprobare a guvernului.

În special să se admită schimbrea statutelor Societății pentru fond de teatru românesc în acelaș înțeles, ca aceeași societate, să fie îndreptățită a organiza și susținea o trupă teatrală ambulată. Mai departe să se aproabe statutele fondului pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria.

7. Să se respecte autonomia bisericeii gr.-or. române din patrie și să se revoace toate acele ordinațiuni ministeriale, cari vatămă această autonomie. Asupra ordinațiunilor gravaminale, să ceară opinia informativă a episcopatului acestei biserici.

8. Să se înarticuleze în lege autonomia proprie a bisericeii gr.-cat. române din patrie, separat de biserica romano-catolică.

9. Să se exoperezela timpul său învoirea Coroanei la înființarea a celor trei episcopii române gr.-or. în Oradea-mare, Timișoara și Cluj.

10. Să se garanteze în mod absolut cert, posibilitatea de a catechisa în limba maternă tinerimea aparținătoare confesiunilor noastre, în toate institutele de învățământ din țară.

11. Până va fi dată posibilitatea, a pune în executare de-a întregul articolul de lege 20 din 1848, bisericilor gr.-or. și gr.-catolice române se li-se dee din budgetul statului ajutoare, în astfel de proporție în care primește astfel de ajutoare biserica protestantă din patrie. Iar până la aranjarea definitivă a acestei afaceri, să se pună în budgetul viitor al statului, un ajutor de 1 milion coroane pentru cele două metropolii românești.

12. Modificarea legii de congruă (dotarea clerului) cu respectarea autonomiilor bisericești și a intereselor preoțimii. Asupra acestei cestiuni, să se ceară opinia prelaților noștri bisericești.

13. Românii din patrie nu se împotrivesc, ca în școalele populare să se propună și limba maghiară în măsură potrivită, și nu sunt străini a recunoaște dreptul de supraveghiere și controlă al statului în afacerile școlare, țin însă nestrămutat la principiul, că instrucțiunea să se facă în toate școalele populare, de ori-ce categorie ar fi, în limba maternă a elevilor, respectându-se neștirbit dreptul confesiunilor, al comunelor, societăților și privaților, a înființa și susținea școale populare de ori-ce categorie. Drept aceia ei doresc, să se facă

o nouă lege școlară generală cu observarea principiilor sus indicate. Și până atunci să se scoată din vigoare alineatul 3 din § 2, alineatele 3, 4, 5 din § 12, apoi §§ 18—29 și 33 din articolul de lege 27 ex 1907, cari pe deoparte vatamă drepturile firești ale susținătorilor de școale, de altă parte fac imposibil progresul cultural general, din cauza pretensiunilor exagerate ale legii, în interesul instrucțiunii limbei maghiare.

Să se ordone totodată, ca, și până la codificarea legii școlare generale în școalele populare de stat, elevii români să primească instrucțiune potrivită și în limba maternă.

Comisiunile administrative și inspectorii regești de școale, să fie strict îndrumați de către ministrul cultelor și instrucțiunii publice, în acel înțeles, că la executarea legii 27 din 1898 să procedă cu blândeță și echitate.

14. La toate școalele medii de stat, cari sunt în ființă sau se vor înființa pe teritorii locuite de Români, să se sistematizeze o catedră pentru limba românească și literatura română.

Profesorii aplicați la aceste catedre, să fie socotiți în șirul profesorilor ordinari și definitivi, și să fie salarizați, în tocmai ca și ceilalți profesori ordinari definitivi ai institutului.

La aceste catedre să fie aplicați numai Români cu calificare legală, iar studiul limbei și literaturii române, să fie obligator pentru elevii români.

15. În executarea legii despre naționalități, statul să înființeze cel puțin 3 gimnazii de stat cu limbă de propunere românească (1 în părțile ardeleni, 1 în cele ungurene și 1 în Bănat) și să nu pună piedeci la înființarea din partea confesiunilor și societăților, a școlilor medii cu limbă de propunere românească, iar și până atunci guvernul să contribuie, în senzul legilor existente, cu ajutor material potrivit, la completarea gimnaziului inferior gr.-or. român din Brad, la 8 clase.

16. Afacerile de fundațiuni și de ștendii ale ambelor confesiuni române, și ale confiniilor militare române, să se rezolve cu echitate și bunăvoință, iar din ștendiile statului, o parte proporționată, să se deie tinerilor români. În special nesmintit din ștendiile militare 50, din ștendiile pentru străinătate și pentru artele frumoase câte 3, să se rezerve tinerilor români.

17. Să se facă dispoziție, ca pentru afacerile bisericesti, școlare și culturale ale Românilor, să se înființeze o secție proprie în ministerul de culte, și astfel de afaceri să se rezolvească prin referenți aparținători confesiunii respective, iar în prezidiul ministerial să se aplice un Român binevăzut la popor, în calitate de consilier ministerial și cu însărcinarea oficioasă de a informa înaltul guvern esact în afacerile cu caracter românesc.

18. Acțiunea de ajutorare economică a statului, să se estindă și asupra ținuturilor românești.

19. Codificarea legii de colonizare, în acel înțeles, ca în ținuturile locuite de Români, dacă statul cumpără sau are moșii de parcelare, prioritate de drept la acele pământuri, să aibă prioritatea din preajma acelora.

20. Statul și organele administrative să sprijinească cu bunăvoință însoțirile de cumpărare, valorizare și consum și reuniunile în ființă, sau cari se vor înființa, în scop de a promova progresul agronomic, industrial și comercial, menit a înălța bunăstarea economică a poporului român din patrie.

21. Să se sisteze încercările zădărnice de asimilare cu sila, și în uzul oficiilor publice să nu se mai schimonosească numele Românilor, ci acelea să fie folosite așa precum le exprimă oamenii și scrise cu ortografia corectă românească.

22. Grațierea condamnaților politici și sistarea proceselor politice în curgere.

23. În unele ținuturi este uz vechiu, că la portul țărănesc se folosesc (brâne) brăuri și panglice cu colorile roșu-galben-albastru, fără intenții politice de demonstrare, este deci necezar a îndruma organele polițiale și gendarmăria, să nu urmărească pentru acest motiv, în mod brutal poporul pacinic, ceea-ce se face în paguba evidentă a adevăratului interes de stat.

III.

În politica generală a țării, Români doresc dezvoltarea și întărirea progresivă și normală a statului, care este și al lor, stând pe baza legii de tranziție din anul 1867.

În vederea acestui scop, Români sunt gata a da tot concursul lor, iar în special țin la o politică culturală înțeleaptă, justiție bună și ieftină, administrație modernă, finanțe ordonate, forță armată potrivită pentru apărarea țării, politică agronomică, industrială și comercială bună, având în todeauna în vedere cerințele unui progres democratic și social, moderat dar progresiv.“

* * *

Memoriul a fost însoțit de următoarea scrisoare a d-lui Mihu:

Excelența Voastră Domnule Primministru!

În urma însărcinării, cu care ați avut bunăvoință a mă onora în firul convorbirilor politice, ce am avut în Iulie a. c. — m'am pus în înțelegere și am discutat în mod intim cu Arhieriei nostri și cu mai mulți bărbați de seamă, de diferite vederi politice, starea noastră politică, precum și mijloacele și căile potrivite a contribui la îndreptarea lor.

Sunt fericit a putea constata, că în decursul demersurilor făcute am aflat la toți factorii nostri politici, bunăvoință și hotărâre fermă a contribui și conlucra la îndreptarea stării grele de astăzi, dacă înaltul Guvern, într-adevăr este hotărât să creeze condițiile neapărat de lipsă spre acest scop, asanând gravaminele și împlinind cererile noastre juste.

Impresiile și experiența, câștigate cu acest prilej, m'au întărit în aceea credință, că dacă se vor împlini în chip serios și sincer, cererile cuprinse în memoriul alăturat, Români din Ungaria pot fi întruniți în un partid politic, care pe față și rezolut, să mărturisească necesitatea împreună viețuirii și conlucrării pacinice cu Maghiarii, iar politica lor viitoare vor îndruma-o de așa, încât să corăspundă deplin scopului mărturisit și dorit.

Recomandând și pentru viitor bunăvoinței și sprijinului Excelenței Voastre, cauza dreaptă a poporului român din patrie Vă rog, primiți și cu acest prilej asigurarea deosebitei mele stime și înaltei mele considerații, — pe lângă care am rămas al Excelenței Voastre
Vinerea, 12 Noemvrie 1910

gata spre servire Dr. I. Mihu.

„Românul“, organul oficial al partidului național român, publică în legătură cu cele de sus următorul comunicat (știre) al comitetului executiv:

„Primul-ministru Khuen Héderváry nu s'a adresat nici odată comitetului central al partidului național, spre a încerca o rezolvire a chestiunii naționale românești. Dl Dr. Ioan Mihu, care a fost însărcinat de contele Khuen-Héderváry de a găsi mijloacele potrivite pentru o împăcare a poporului român cu starea politică de acum din Ungaria, n'a consultat un singur moment comitetul executiv al partidului. Prin urmare, comitetul executiv n'are nimic a face cu memoriul d-lui Mihu.

„E drept că comitetul național, în mod indirect, a fost pus în cunoștință despre acțiunea d-lui Mihu, — fără însă a i-se spune totodată condițiile dela a căror realizare așteaptă dl Mihu îndreptarea lucrurilor. Prin urmare, comitetul național, față de acțiunea d-lui Mihu a păstrat o rezervă binevoitoare, mai ales că, tot în mod indirect, s'a spus că dl Mihu în bună înțelegere cu partidul național, dorește să se găsească condițiile de rezolvire a acestei situațiuni.

„Dl Dr. Ioan Mihu a convocat pe unii membri din comitet. Aceștia, fără a angaja comitetul central precum și partidul național, au făcut în scris punctele lor de vedere, în deplină armonie cu vederile politice ale partidului național.

„Cum însă memoriul prezentat de dl Mihu nu l'a mulțumit pe dl Héderváry, primul-ministru nevoind să-l primească ca bază de discuțiune, doctorul Mihu a considerat acțiunea sa ca definitiv terminată, fără nici un rezultat.

„Acesta este istoricul acțiunii d-lui Mihu, într-una cât aceasta privește comitetul partidului.

„Așadar, comitetul executiv precum și conferința națională nu mai au nimic de clarificat și întreg partidul are datoria să continue cu energie lupta pentru afirmarea politică a poporului român, în marginile constituționale ale Ungariei“.

Români și celelalte naționalități din Ungaria. În „Românul“, gazeta cea nouă a partidului național, se publică telegrame de felicitare dela căpeteniile celorlalte naționalități nemaghiare din Ungaria.

Fostul deputat Mihail Polit, în numele Sârbilor de sub coroana Sf. Ștefan, salută partidul național român și anunță, că dânsul și conaționalii săi sunt gata să lupte alături de Români pentru apărarea drepturilor naționalităților. Numai o lucrare comună și solidară poate asigura triumful acestei cauze drepte.

Fostul deputat Milan Hodza asigură în telegrama sa, că Slovacii vor merge bucuroși mână în mână cu Români în sfânta luptă pentru drepturile și libertatea naționalităților nemaghiare.

Intr'un alt număr, tot dl Polit publică un articol despre chestiunea naționalităților din Ungaria și zice, că numai unirea acestora poate duce la izbândă în lupta contra tiraniei maghiare. Naționalitățile trebuie să combată centralizarea administrativă (adecă să nu se hotărască totul dela centru, din Budapesta) și să lupte pentru votul universal, egal și secret.

Maghiarizarea cu forța în gimnaziile ungurești. Direcțiunea gimnaziului calvin din Orăștie a trimis părinților elevilor români ortodocși o adresă, prin care le face cunoscut că copiii lor sunt amenințați să piardă un in-

reg semestru, pentru că profesorul de religie refuză să predea cursul său în limba maghiară, așa cum prevede regulamentul școlii. Se cere ca ei să intervie pe lângă profesor să cedeze, renunțând la prelegerile în limba română.

Se'nțelege, că nici preotul catolic nu se va lăsa, căci ar călca ordinul consistoriului, dar nici părinții nu vor lăsa să li se batjocorească legea românească prin o limbă străină. Intâmplarea cu acest gimnaziu, pentru noi o școală de îndobitocire, trebuie să aibă drept urmare, că Românii să se ferească ca de o boală de el.

Și călău și judecător. N'a fost destul cu sângele românesc vărsat la Mărgineni, jandarmeria a mai dat și în judecată pe cei scăpați cu viața când cu măcelul de-acolo. Tocmai în ajunul Bobotezei, când tot creștinul așteaptă pe preot cu sf. Cruce, au fost citați la tribunalul din Brașov cinci Români, acuzați că s'ar fi „împotrivit fața de autorități“, adică față de Jidanul Werner. Ilie Pempea a fost condamnat la 3 luni, George Pandrea a lui David și Teodosiu Conțoș la câte 2 luni închisoare. Pe Ioan Judele l-au achitat. Gheorghe Vlad, al cincilea zace în spitalul Brâncoveșei din București. Apărător a fost deputatul naționalist Dr. Nicolae Șerban. Contra sentinței s'a făcut apel.

Renegații la muncă. Dnii Slavici și Brote, cari întemeiaseră, cu plată dela guvernul unguresc, „Correspondența română“, prin care răspândiau știri neadevărate pentru lauda renegatului Mangra, și-au găsit un urmaș. E vorba adică despre înființarea unui nou birou (cancelarie), în care să se ticluiască știri de laudă pentru guvernul unguresc și slujile lui renegate, iar știrile acestea să fie trimise la toate gazetele din lume. Biroul va purta numele „Express Oriental“ și va fi pus sub direcțiunea dlui Dr. Gheorghe Alexici, profesorul din Budapesta, care a fost totdeauna în slujba dușmanilor noștri.

Extrase din matricole românești în limba ungurească. „Cultura Creștină“ din Blaj numește, și cu drept cuvânt, „obiceiul detestabil“ (vrednic de osândit) obiceiul unor preoți români (?) din dieceza Gherlei (dieceza renegatului Szabó), cari dau extrase din matricolele bisericilor românești în limba maghiară. Matricolele s'au purtat și se poartă în toate bisericile românești, unite și neunite, în limba românească, deci preotul, care dă un extras în limbă străină, săvârșește o falsificare de acte publice, care se pedepșete cu închisoare. Preoții, cari fac lucrul acesta, nici nu au dreptul de-a traduce act românesc în limbă străină, afară de aceea fie-care oficiu de stat e dator să primească extrase în limba română, pe care, dacă-i trebuie, poftescă și le traducă la notarul public.

De aceea „Cultura Creștină“ atrage cu drept cuvânt atențiunea mai marilor bisericrești asupra acestei fapte rele, cerând nu numai stărpirea ei, ci și pedepsirea vrednică a celor vinovați.

Desbinare între Românii din Bucovina. Românii din Bucovina iară ne prezintă trista privilegiște a desbinării dintre frați. Din motive personale, adică izvorâte din dorința jostnică de-a fi outare persoană mai în frunte și nu outare, în loc să fie programul fruntea, s'au certat în modul cel mai urât — frumos li s'a părut numai Rutenilor și Jidanilor — și acum partidul național s'a împărțit în două: unul se numește „partidul apărării naționale“ și are ca șef pe dl Dr. Isopescul; al doilea

se numește „partidul democrat român“ și are drept conducători pe dnii Onciu și Lupu. Acum amândouă partidele se pregătesc cu mare înverșunare pentru lupta — între frați! Trist destul!

Din năcăzurile Bihorului. Munții Bihorului sunt acoperiți cu codri bătrâni, al căror folos nu-l pot trage însă Românii, locuitorii străvechi ai lor, nici ca muncitori. O societate din Germania luase mai multe păduri din munții Bihorului, ca să le taie. Ca muncitori a luat mai cu samă săteni din comunele românești, sărăcite și stoarse de înșelăciunile Evreilor și a tuturor gunoaielor flămânde trimise de stăpânirea dușmană asupra lor. În chipul acesta, nenorocirii aceștia de Români aveau un mijloc oare-care de traiu. Nu de mult însă societatea, în urma stăruințelor dușmanilor poporului românesc, a dat drumul lucrătorilor români, aducând alții dintre Rutenii din Maramurăș. Faptul acesta a revoltat pe Români, cari luară la goană pe Ruteni, declarând, că nu pot suferi, ca în ținutul lor ei să moară de foame și străinul să se lefăească în dragă voie. Judecătorul din Oradea mare a început o cercetare.

Sperăm, că fruntașii Români bihoreni vor sări în ajutorul acestor năcăjiți.

Cu două măsuri! Un deputat maghiar n'a vrut să dea răspunsurile cerute de comisarul, care făcea recenzământul (numerotarea), ci l-a dat afară din casă. Gazeta ungurească „Az Ujság“ îl muștră pentru purtarea aceasta de om lipsit de cultură, și face o asemănare cu cele întâmplare Românilor noștri pedepșiți, fiindcă a protestat, când a văzut, că i-se batjocorește fiul său Ioan, schimonosindu-i numele în János, par'că ar fi un Țigan unguresc. „Az Ujság“ zice, că drept a avut Românul. Prin fapte, ca cele săvârșite de comisarul acesta, Maghiarii se fac de răs și-și câștigă dușmani, mai ales, că mereu să trâmbițează în lume, că statisticele maghiare se falsifică.*

Principele nostru moștenitor și prințul Gheorghe al Sârbiei. O gazetă mare din Berlin aduce o știre, care pare a fi aproape de necrezut. Știm, că principele nostru moștenitor Francisc Ferdinand, a făcut în primăvara anului 1909 o vizită regelui Carol al României. Cu prilejul acestei vizite, arhiducele voia să vadă ce gânduri are România, dacă va izbucni un războiu între Austro-Ungaria și Sârbia, cu care ar fi ținut poate și Rusia, așa că să putea întâmpla un războiu european. Principele Gheorghe al Sârbiei, care a lucrat mai mult pentru un războiu cu Austria, a tocmiț niște ucigași (doi Italiani) ca să meargă la București și acolo să încerce să-l omoare pe principele nostru moștenitor. Chiar și dacă n'ar fi izbutit cu planul lor criminal, asupra României tot ar fi căzut o bănuială, care ar fi putut strică prietenia Austro-Ungariei cu România. Despre planul acesta s'a aflat însă, și arhiducele nu s'a mai dus la București, ci a rămas tot timpul în Sinaia, unde petrecea familia regală română. Unul dintre Italiani, Defelice, a fost arestat la Sinaia, iar celalalt a fugit. Se'nțelege, că nici principele Gheorghe n'a mai putut rămânea moștenitor al tronului sârbesc, după ce s'a aflat, că el lucrează în tovarășie cu ucigașii, de aceea a fost silit să renunțe la tronul sârbesc.

*) Ea bine că nu!

Sistarea proceselor părintelui Lucaciu. În urma unui ordin al ministrului de justiție, judecătoria a sistat (șters) procesele părintelui Vasile Lucaciu, pentru mai multe articole apărute pe vremuri în „Lupta“ și „Poporul Român“.

Românii din Bucovina protestează. Cu toate certele dintre conducătorii Românilor din Bucovina, *poporul* luptă tot mai mult pentru limba lui. În comuna Lucaveț cei ce au făcut recenzământul (numerotarea locuitorilor) au trecut o mulțime de Români drept Ruteni. Țăranii n'au vrut să sufereruşina aceasta și era p'aci să facă o revoluție, dacă n'ar fi venit o mulțime de jandarmi în comună. Atunci au plecat o deputațiune de câteva sute de țărani la Cernăuți, unde au cerut guvernatorului să le facă dreptate. Bravo *țărani* bucovineni!

Autonomia provinciilor Angliei. Nouă Românilor ne zice Ungurii și după ei și Sașii că suntem iredentiști, pentru-că cerem autonomia (neatârănarea) Ardealului, adică Ardealul să-și aibă dieta lui proprie pentru unele trebi, cum sunt bisericile și școlile, sprijinirea agriculturii, a meseriilor și comerțului ardelenesc și altele. Prin aceasta noi cerem o stare, care a dăinuit sute de ani până la 1868, când s'a nimicit autonomia Transilvaniei *fară voia noastră*. Ei, bine, nu tot așa judecă popoarele culte europene. Anglia se compune din patru provincii: Izlanda, Scoția, Țara Galilor sau Wales și Anglia propriu zisă, cari cu sute de ani în urmă își aveau autonomia lor. Ele voiesc acum să-și redobândească autonomia veche, iar guvernul englez a hotărât, în ultimul consiliu de ministri, să depună în parlament un proiect de lege, prin care să se dea o autonomie politică mărginită celor patru provincii ale regatului Angliei. Fie-care din ele va avea câte o dietă, care va avea să se ocupe de toate trebile de interes local. Pentru chestiunile (afacerile) cari interesează întreg imperiul britanic, va fi la Londra un parlament central, în care vor fi reprezentate și India (din Asia), Australia, Canada (din America) și sudul Africii.

Alegeri nouă în România. În urma venirii la guvern a partidului conservator, camera și senatul român au fost închise Lunia trecută. Noile alegeri pentru cameră (dietă) se vor face în a doua jumătate a lunii Februarie. Tot atunci se vor face și alegerile pentru senat (statul bătrânilor sau al boierilor). Amândouă Camerele (dietă și senat) vor fi convocate la prima ședință pe ziua de 7 Martie st. v. e.

Din dietă. Dieta ține ședințe mereu, numai cât nu se alege nimic din debaterile, ce se poartă. Toate vorbele se învârtesc în jurul votării legii pentru prelungirea privilegiului băncii comune austro-ungare.

Ba în una din ședințele trecute un deputat ungar a numit pe ministrul Hieronymi *prost*, din care pricină era să se mai nască și alte certuri. Pe urmă, tot deputatul ungar a declarat, că el numai a *glumit*, își retrage cuvintele vătămătoare.

În o altă ședință nu s'au adunat, din atâtea sute de deputați, decât vr'o 60 de inși, așa că iar n'au făcut nimic.

Camera magnaților încă a ținut Vineria trecută o ședință, în care a fost primită și votată neschimbată învoiala comercială cu Sârbia. Cu această ocazia unii mari comercianți și fabricanți au adus vorbe asupra *scumpetei* *traiului*. Dar ia grofi nu le pasă, înghit și tao!

Frații din România pentru noi.

Di Ioan D. Filiti, care trăiește acum în Roma, unde ocupă un post însemnat la legătuirea română, e un tânăr învățat român, care a scris mai multe cărți de istorie. Ca bun Român, ce este, urmărește cu multă râvnă mișcările naționaliste dela noi. Acum de curând a publicat o carte, în care arată starea luptelor noastre pentru limbă și lege. El dă domnilor noștri, de-aici și din Tară, sfatul să arete și străinătății cât mai bine și mai des aceea-ce suferim noi de pe urma apăsării culturale și politice, la care suntem supuși. Informațiunile acestea sunt de cea mai mare însemnatate pentru noi, după cum a dovedit și nemuritorul prieten al Românilor apăsați, Norvegianul Björnson, care prin scrierile lui despre suferințele noastre a făcut, ca asupritorii noștri să ajungă a fi desprețuiți de toți oamenii cinstiți din Europa. Di Filiti adresează și o scrisoare marelui scriitor francez Anatole France, rugându-l să se intereseze de stările deznădăjduite din Ungaria și-i arată mai ales crimele săvârșite la alegerile din urmă, zicând, că „în Ungaria, în mijlocul Europei, se săvârșesc infamii îngrozitoare, cari fac rușinea conștiinței civilizate“.

Suntem foarte mulțumitori dlui Filiti, că ne vine în ajutor. Scrierea lui e cu atât mai prețioasă, că guvernul din Budapesta cheltuieste în fie-care an sute de mii pentru gazete și cărți, prin cari caută să ne hulească, iar pe el să se laude cu binefacerile(?), pe cari le revarsă peste noi — în formă de gloanțe din puștile jandarmilor.

Știri politice din străinătate.

Germania. Din cele vre-o 64 milioane de locuitori, câți are Germania, aproape 4 milioane sunt Poloni, cari locuiesc în provincia Posen, în partea de meazăzi-răsărit a Germaniei. Germanii au pornit în contra lor o goană mare oprindu-i de-a mai învăța limba poloneză în școală și începând să colonizeze Nemți pînă la Poloni. Au pățit-o însă cam ca și guvernul unguresc cu Românii, cu deosebire însă, că Polonii sunt mai îndărjiți și mai iubitori de nația lor, decât noi, căci acolo și cel mai sărac e în stare să-și dea și hainele de pe el, când e vorba de a lupta contra Nemților asupritori. Gazetele germane spun, că comisiunea de colonizare, care avea să aducă Nemți pînă la Poloni, a început să dea drumul la funcționari, căci nu mai are ce lucra. Unele gazete cer, ca și Sasul Theil dela Mediaș față de noi, ca guvernul german să cumpere cu sîla moșii poloneze și să le dea Germanilor. Toate înzadar! La urmă tot biruie dreptatea veche!

Rusia. La granița ruso-chineză s'a întâmplat o luptă între trupele rusești și chineze. De amîndouă părțile au fost mai mulți morți și răniți. Guvernul din Petersburg caută să ascundă adevărul, cel chinez însă a dat de veste comandantilor ruși și guvernatorului rus din provincia Amus, că nu poate împiedeca trupele chineze să tragă asupra trupelor rusești, când acestea trec peste graniță, ca să urmărească câte un dezertor rus (fugar din armată). De fapt însă Rușii din Asia de mult tot încearcă cu înșelăciune să mute hotarul tot mai înspre meazăzi, înghițind bucăți întregi din China. Aceasta încă s'a deșteptat acum și nu mai voiește să sufere aceste răpiri.

Din Petersburg (capitala Rusiei) se vestește, că la sfârșitul lui Februarie țarul Rusiei va fi vizitat de cei trei principii moște-

nitori ai regatelor slave: Boris al Bulgariei, Alexandru al Sârbiei și Danilo al Muntenegrului.

Bulgaria. Cetitorii noștri știu, că guvernul de mai de mult al Bulgariei a fost dat în judecată de cel de acum, pentru-că ar fi cheltuit sume mari de bani, pe cari nu le-a votat sobrania (dieta bulgărească). Ministrii cei vechi erau învinuiți deadreptul, că banii aceștia s'ar fi pierdut în buzunarele lor. Ca să se desvinovățească, au început să facă destăinuri despre revoluția Bulgarilor din Turcia și despre supunerea Bulgariei la pottele Rusiei.

Generalul Petroff, fost ministru bulgar, declară, că pe timpul, când generalul rus Ignatieff ținea discursuri pentru Bulgari și Dr. Daneff era ministru bulgar de externe, au început agitațiunile revoluționare în Macedonia. Toate opintirile, ce și-le dase generalul bulgar Petroff, ca să împedecă crimele mișcării revoluționare din Macedonia, au rămas fără rezultat dorit. În zădar a intervenit pe lângă căpeteniile revoluționare, de oare-ce ele erau ațâțate de Zancoviști (un partid bulgar). Intr'o zi a venit la Petroff însărcinatul de afaceri rus (un fel de consul-conț-mare) și-i aminti, că el a încheiat cu ministrul bulgar de mai 'nainte o învoială, după care cărmuirea politicei din afară a trecut în mâinile cancelarului rus. Bulgarul a rămas mirat de aceasta veste, mai ales că ministrul dinainte de el nu-i povestise nimis.

Văzându-se generalul Petroff amenințat de un războin din partea Turciei, din cauza mișcării revoluționare a Bulgarilor macedoneni, a trebuit să facă niște pregătiri repezi, pentru care e tras acum la răspundere. Dar vina pentru cheltuielile fără știrea sobraniei cade pe aceia, cari au ațâțat pe Bulgarii din Macedonia contra autorităților turcești.

Se vede deci, că Bulgarii din Bulgaria sunt vinovați pentru sângele vărsat în Macedonia, ceea-ce dovedește și spusele prim ministrului bulgar de-acum, care a spus în sobranie cu privilegiul acestui proces, că toate guvernele bulgare au luat parte la turburările din Macedonia.

Mai rușinos pentru Bulgaria e însă faptul, că s'a înjosit să renunțe la o politică externă proprie și s'a băgat slugă la Rusia.

Turcia. Din Petersburg (Rusia) se anunță, că acolo s'au intrunit ambasadorii (reprezentanții) Marilor-Puteri (Germania, Austro-Ungaria, Anglia, Italia, Franca) cu ministrul de externe rus și s'au sfătuit asupra celor-ce se pot întâmpla mai ales la primăvară în Turcia. Toți au rostit părerea, că este în interesul Marilor Puteri europene, ca pacea să fie asigurată în țările balcanice (Bulgaria, Turcia, Sârbia, Muntenegru și Grecia). Pare a fi aproape sigur, că la primăvară va izbucni o răscoală în Albania și în Macedonia. Răscoala aceasta ar putea primejdiu pacea generală din Europa, dacă vr'una dintre Puteri se va amesteca în afacerile Turciei. De acea zic ambasadorii, ar fi bine, ca Marile-Puteri să se înțeleagă una cu alta și să lase pe Turcia să facă ce vrea ea în afacerile ei interne. În chipul acesta Turcia va avea toată libertatea de-a înăbuși răscoalele viitoare.

Correspondentul din Constantinopol al gazetei „Deutsche Tageszeitung“ din Berlin a avut o convorbire cu ministrul de războiu Mahmud Șefket-Pașa, care i-a spus următoarele: Starea lucrurilor din Macedonia este foarte gravă și devine din ce în ce mai gravă. Grecii amenință cu răscoala, iar Bulgarii sunt deasemenea gata de luptă. În cazul unui războiu, Turcia e destul de tare, ca să lupte

contra acestor două neamuri, pe două fronturi.

Mohamedanii din Creta au dăruit peste un milion de coroane, pentru flota turcească.

Creta. Insula aceasta continuă să fie cuibul unei vecinice neliniști din cauza dorinței Cretanilor greci de-a fi uniți cu Grecia — de care nu s'au ținut de altminteri niciodată Poporațiunea grecească a ținut nu de mult o adunare mare, la care au luat parte chiar și femei înarmate. În adunarea aceasta s'a votat o hotărâre, adusă și la cunoștința consulilor străini, că de nu se va uni Creta cu Grecia, vor face o răscoală. Cretanii mohamedani (Turci) au ținut și ei o adunare, care a ales o deputațiune trimisă la consuli, ca să le spună, că se tem de un măcel. Puterile mari, cari se interesează de afacerile Cretei, au amenințat pe Cretani, că de nu se astâmpără, vor ocupa cu armată europeană trei din orașele mai mărișoare ale insulei, unde nu vor mai suferi slujbași cretani. Guvernul turcesc din Constantinopol de altă parte se plânge, mereu pe la Puteri contra hotărârilor, pe cari le aduc Cretanii greci.

Persia. Persanii sunt tot de religia mohamedană, ca și Turcii și Arabii, dar de altă confesiune*) numită șiiți, pe când ceilalți sunt de confesiunea sunită. Intre șiiți și suniți au fost totdeauna certe, ba uneori chiar și războaie sângeroase, tocmai din cauză urei dintre ei. Acum s'au cumințit, căci vedem, cum într'o gazetă mare din Teheran (în Persia) se publică un manifest iscălit de toate căpeteniile mohamedane (așadară și șiiți și suniți, chiar și alte secte), invitând pe toți mohamedanii de pe pământ — sunt sute de milioane — ca să se unească și să apere Persia și Turcia, cari sunt amenințate de statele creștine (mai ales Rusia și Anglia).

O conferență a unui deputat sas.

Di Emil Neugeboren, membru al parlamentului ungar, a ținut o conferență la clubul german din Viena, vorbind despre politica Sașilor și Ungurilor. După-ce descrie starea Sașilor din Transilvania, dl Neugeboren spune, că Sașii formează un popor dominant (Herrenvolk) în marea masă a Românilor din Transilvania. Insulele, în care se cultivă limba germană, sunt înconjurate din toate părțile de straturile dese ale Românilor, cari îi apără pe Sași împotriva maghiarizării. Statul ungar însă totuși își continuă politica sa de maghiarizare în așa fel, că Sașii nu-și pot pune scopurile lor politice mai presus de interesele lor naționale.

Sașii se luptă politicește împotriva ungurimei, iar pe terenul economic împotriva Românilor. Dacă Sașii, care trebuie să se lupte în două fronturi, încă n'au pierit până acum, aceasta se atribuie culturai lor și organizației unitare a bisericii lor.

Cine privește lucrurile din depărtare se va mira văzând că reprezentanții Sașilor din Transilvania, contrar reprezentanților celorlalte naționalități, s'au asociat la partidul guvernului ungar. Explicația acestui lucru e a se căuta în faptul, că Ungurii trebuie să apere pe Sași în interesul lor propriu, căci Sașii s'ar pierde altfel în marea Românilor. În afacerile lor proprii însă, reprezentanții Sașilor își rezervă dreptul de a proceda după placul lor, adică de a avea mână liberă.

*) De pildă, toate națiunile din Ungaria sunt de religia creștină, dar unele sunt de confesiunea greco-orientală, altele de cea catolică, altele de cea protestantă ș. a.

Ce scriu alte gazete?

„Românul“^{*)} (Arad). Cât timp guvernul va urmări politica de-a transforma Ungaria într'un stat național unitar, națiunea română din Ungaria și Transilvania nu va putea forma în sânul ei decât un partid național român, care va cere, contrar politicii guvernului, recunoașterea caracterului național al Românilor ca o garanție, prin care Românii să se poată afirma ca națiune politică.

„Biserica și Școala“^{**)} (Arad). Cei de-năzi într'un articol de Crăciun al unei gazete, că Bihorul doarme, doarme somnul de veci! Eu constat, că din contră, Bihorul nu doarme, ci vegetează și muncește din răspuțeri la nimicirea sa proprie. Când vezi patima beției dezvoltată așa de mult la un popor, și se pare că grăbește cu pași îndoiți de repezi spre a ajunge la totala nimicire.

Despre acest neam din Bihor scriu foile din capitală (Budapesta), că e cu totul necult, slugarnic, nutrit rău, ceea-ce provine din sărăcia nespūsă. Poftim, eu iarăși constat contrarul. Recunosc însușirile întristătoare amintite de gazetele din capitală, dar sărăcia nu o pot recunoaște ca izvor al însușirilor amintite. Nu sărăcia, ci beția e mama tuturor relelor, cari au năpădit acest neam, care locuiește pe valea Crișului-Negru. Beția e măsurătorul culturii unui popor, și spirtul stă în raport întors cu numărul gradelor culturale, deci cu cât e mai mare beutura de spirt, cu atât cultura e mai puțină. Și în Vașcău-Bărești se beau 500 de litri într'o săptămână!

Sunt rău nutriți? Nu mă mir! Bihoreni — considerând, că sunt zdrobiți de spirt — sunt destul de muncitori. Ei sunt lucrătorii, cari isprăvesc lucrul de vară pe câmpia cea mare a Ungariei, unde un muncitor câștigă până la 10 coroane pe zi. Acașă încă mai au o avere mică, iar pădurile cele vechi, cari se exploatează de zeci de ani, le dau și pe timp de iarnă un câștig frumos. Și totuși flămânzesc! Da, flămânzesc, căci în loc să-și potolească foamea, duc banul la crâjmar.

Din toate acestea — adecă din beție — urmează sărăcia, atât cea materială, cât și cea sufletească, urmează pierderea neatârării, urmează totala nimicire.

Nicolae Mihulin, profesor.

„Cultura Creștină“^{***)} (Blaj). Lectura (ceti-rea) în toate timpurile a fost socotită de potrivit și prețios mijloc pentru dezvoltarea fantaziei, pentru conceperea și îmbogățirea ideilor și formarea judecăților: pentru înmulțirea cunoștințelor cum și pentru a îndemna și determina inima, să se abată dela rău și să facă binele. Prin lectură bună „știința celui înțelept se va înmulți ca un potop și sufletul lui ca un izvor de viață“. (Înțelepciunea Sirah, 21, 14.). Lectura, vorba scrisă, ne împărtășește multe îndoieli, ne luminează, ne întărește și înveștește ca vorbele cuminți ale unui prieten înțelept și bun. Lectura smulge din sufletul nostru buruiana, multe dorințe și cugete rele și alungă multe ispite primejdioase. Ea ne leagă cu sufletele mari și alese, cari 'au căutat și aflat adevărul și ne invită să pășim pe a lor urmă. Din motivele acestea ne zice Sf. Scriptură: „Nu trece cu vederea vorbele înțelepților, ci în pildele lor

petrect, că dela ei vei învăța învățătura. Nu trece vorba celor bătrâni, că și ei au învățat dela părinții lor. Că de la ei vei învăța înțelegere și în vreme de lipsă a darăspuns“ (Sirah, 8, 9-12); „La cuvintele înțelepților apropie urechia ta și așază inima ta, ca să cunoști, că bune sunt“ (Pilde, 22, 17), fiindcă „unde nu este știința sufletului, acolo nu este binele (Pilde, 19, 2). Nu este nici un sfânt Părinte, care să nu recomande cu teată căldura cetirea Sfinței Scripturi și a cărților bune.

„Viitorul“^{*)} (București). Din cele încercate cu aceasta ocaziune, Românii s'au convins odată mai mult, că atunci, când este vorba de mântuirea intereselor unor anumite clase, ei totdeauna sunt jertfiți. Noua formație politică de guvernământ și-a pus de scop restabilirea bunei înțelegeri dintre Unguri și Viena. Și răzimat pe aceasta bunăînțelegere, guvernul Khuen-Héderváry a luat în programul său aranjarea pentru timp mai îndelungat a afacerilor comune cu Austria și satisfacerea cererilor relative la armată, cereri, pe lângă cari Austria insistă în vederea întăririi situației politice a monarhiei în concertul Puterilor europene.

Spre acest scop guvernul avea nevoie de o majoritate zdrobitoare în camera deputaților. Și aceasta majoritate și-a făcut-o terorizând în primul rând pe naționalitățile nemaghiare, ai căror reprezentanți n'au mai putut pătrunde în parlament. Așa stau lucrurile. Și acum, la începutul noului an, Românii își dau bine seama cine le este prieten și cine le este dușman. Își dau seamă și de importanța unei puternice organizări pe baze naționale, organizare, pentru care se desfășoară acum o acțiune stăruitoare, convinși fiind de adevărul vorbelor tribunului, care, după revoluția dela 1848, scria: „Români, puneți-vă încrederea în voi înși-vă!“

Povestea vieții unui miliardar.

În unul din numerile trecute am dat știrea, că vestitul miliardar Andreiu Carnegie a făcut o fundațiune nouă de zece milioane dolari, vre-o 50 milioane coroane. Viața acestui om, care din nimica așa zicând a ajuns la o avere așa de uriașă, încât dacă unul din noi ar trăi nu știu câte vieți și tot n'ar putea-o număra, socotind tot câte o coroană, e plină de învățătura pentru ori-și-cine și dovedește, că munca fără preget, priceperea, dar — și norocul, și încă mult, ridică pe om la înălțimi nevisate.

Înainte de-a povesti însă, pe scurt, viața acestui om, trebuie să lămurim un lucru. Noi ne-am învățat să rostim vorba milion, ca și când n'ar fi cine știe, ce lucru mare. Când are cineva o avere mai mare, numai decât suntem gata cu vorba: e milionar. Și vai mult fi mai lipsește până la un milion! Un milion e o mie de mii. Să presupunem, că pulsul nostru bate pe minut de 75 ori, într'un ceas bate de 4500 ori, într'o zi de 98 de mii de ori și abia în zece zile bate de 980 de mii de ori, adecă încă tot mai lipsesc 20 de mii până la un milion. Ei bine Carnegie n'are numai avere de milioane, ci miliarde, și un miliard sunt o mie de milioane!

Carnegie a dăruit până acuma vre-o 150 milioane de dolari, adecă vre-o 750 milioane de coroane, mai toate pentru scopuri culturale. Numai pentru întemeierea de biblioteci populare a dăruit peste 200 milioane de

coroane, căci el bine știe, de ce preț mare e citirea de cărți și gazete bune pentru popor!

Istoria vieții lui și-a povestit-o și el de multe ori. „Dacă ar fi fost să-mi aleg eu ocupațiunea“, zice Carnegie, niciodată nu m'aș fi gândit la negustorie. Cum eram însă copilul cel mai mare al unor părinți săraci, am trebuit să mă apuc la vârsta fragedă de lucru, ca să câștig și eu ceva“.

Carnegie e după naștere Scoțian (din Anglia) și nu american. Tatăl său era pânzar. Om muncitor, și-a cruțat câțiva bani și și-a cumpărat două războaie de țesut. Începând însă fabricile, micii meseriași fură striviți, neputând concura cu ele, și tatăl lui Carnegie trebui să se lase de meserie și să plece la America, înscit de soție și de cei doi copii. Andreiu era atunci de doisprezece ani. Deși tânăr, găsi într'o țesătorie de bumbac un loc de depănător. Plata lui era de vre-o 6 coroane pe săptămână. „Nu simțisem niciodată o plăcere mai mare, ca în ziua, când m'am dus acasă cu cele șase coroane câștigate de mine cu munca cinstită, dar grea“.

Înainte de-a împlini treisprezece ani, îl luă un Scoțian, emigrat și el la America, în fabrica lui, unde avea să încălzească cazanul cel mare al mașinei de vapor, care pune în mișcare toate celelalte mașini din fabrică. Încălzitul mai era ce mai era, dar răspunderea și teama de-a face vre-o greșală, care ar putea arunca fabrica în aer, îl îmbolnăvi, de nu mai putea dormi. Noaptea se trezia mereu din somn și alerga la cazan, se vadă nu e vre-o primejdie.

După câțva timp se făcu purtător de depeși (care duce telegramele acasă), apoi, înainte de-a fi de 16 ani, telegrafist cu o leafă de 120 coroane. De acuma încolo urcă iute treptele: la 20 de ani era secretarul unui director dela o societate mare de căi ferate, la 23 ani inspector peste o parte din calea ferată, la 25 ani șeful telegrafiei militare a armatei din Statele-Unite, la 28 ani proprietarul unui puț de petrol, la 30 de ani clădia poduri de fer, la 45 ani era regele oțelului (adecă stăpân mai peste toate fabricile de oțel din Statele-Unite), la 50 de ani miliardar. Când a fost de 60 de ani, s'a lăsat de afaceri și s'a rentors în patria lui veche, în Scoția muntoasă, unde-și petrece zilele în liniște și are o singură plăcere: să prindă păstravi. Carnegie povestește, că nu fumează, nu bea vin, nu merge în societăți, n'a pierdut, căci n'a jucat niciodată, bani în cărți. În schimb însă se ocupă cu scrisul. A scris mai multe cărți, cari au fost traduse și în alte limbi.

Cea mai mare plăcere o găsește însă în faceri de bine, mai ales în întemeierea și ajutorarea școalelor și a bibliotecilor.

Spre știre. La un număr al „Foll Poporului“ am adaus mandate postale pentru reînnoțirea abonamentului. Rugăm pe iubții noștri abonați a trimite prețul abonamentului înainte de ce oprim trimțterea mai departe a foll, cum și să ne câștge, între cunoscuții lor, cât mai mulți abonați noi. Înmulținduse numărul abonaților, vom putea face și foala tot mai bogată și mai interesantă. Numert de probă se trimțt, la dorință ori cul gratis.

Abonații cel noi vor primi gratis „Călințdarul de părete“ pe anul 1911 al „Foll Poporului“, cum și numerlă apărut dela Anul nou încoace.

*) Gazeta cea nouă a partidului național.

**) Gazeta săptămânală a episcopiei române în Arad.

***) O revistă nouă bisericăscă, la care scriu profesorii dela seminarul românesc din Blaj.

*) Gazeta partidului național-liberal din România.

Literatură și știință

Cu graiul străbunilor noștri...

Năpraznicul vijor vueste turbat,
Cercând o pădure să frângă...
Și graiul copiilor noștri din sat
Menit-au păgânii să-l stângă.

Sculași-vă „preoți ai marei puteri”
Și nu lăsați horda săvingă...
Sfârmați-ne-odată ast lanț de dureri
Cu care ei vor să ne'ncingă.

Să piară 'nvoiala, ciudatul blăstăm
Spre margini de țară străină!...
— Cu graiul străbunilor noștri strigăm
„Noi vrem o viață deplină”

Pentinsule-holde curg raze potop,
Din soarele mândru de vară.
Și ploaia de raze, prin ramuri de plop
In valuri răslețe coboară...

Făclia vieții, aprinsă în veci
Asvârle lumină mai multă!
O caldă iubire, în suflete reci
Și cântece, celor ce-ascultă.

De mult, când iubirea n'avea miezuini
Prin neamul întreg — era bine.
Dar azi ne-norocul și ura, cu crini
Cumună'mpletesc pe ruine...

Străinii de sânge, de munți și de grai
Vor darul mai scump să ni-l iee...
Și toate's ursite ca veșnicul rai
In mintea ori cui să nu stee.

Nu. Vitrega pizmă, cu relele ei
Să și depene soarta cu frații...
Ci vajnicei ure — departe de tei
Mormânt pe vecie săpași i!

Ucideți i gândul străinului, — azi.
Și dați mărturia unirii...
Căci prieteni ni's munții și codrii de brazi
Și ntreața putere a firii!

— Să vadă păgânul, acvea, înfrânt
Salbătecul dor de sihaștrii...
Și'nalte copiii — din inimi, un cânt
Cu graiul străbunilor noștri!

N. Russu-Ardeleanu.

Un copil cu minte.

Ioan Lipa din Cetina, avea numai un copilăș, la care se nita ca la cine știe ce comoară prețioasă.

Nu s'a pomenit în Cetina un băiat de seama lui Gregore, — căci așa se cheama copilășul lui Bădea Lipa, — care să fie așa de dragălaș și să învețe așa de bine la școală ca acela.

Când au văzut părinții lui, că el știa să citească și să scrie, nu l'a mai lăsat la școală, ci la pus să se deprindă și cu lucrurile economice: să grijească boii, oile, să curățe curtea și grajdurile, că bădea Lipa era om cu stare bună și Gregore a lui să pricepea la toate ca un om bătrân; ba îi era mai mare dragul când îl vedea cum grijește vitele și cum merge cu carul în toate părțile.

Rugatu-s'a învățătorul, ca de Dumnezeu de bădea Lipa, ca să nu smintească pe copil

dela școală, dar înzădar, căci el avea lipsă de copil și numai rar de tot îl mai putea trimite la școală.

Intr'o zi bătrânul preot Ioan venise cu badea Lipa dela vânat și ca de obicei se așezară în pivniță, — ca să le mai treacă de oboseală lângă cea donicută cu vin, că Doamne ce pretini mai erau acești doi la olaltă. Și-apoi amândoi cu vinuțul săracul...

Până când ei au stat în pivniță, Gregore luând o cretă a scris pe un coș cu bucate, ce era în preajma pivniței următoarea scrisoare: „Moșule Părinte! Fă bine roagă-te și Domniata de tătica meu, ca să facă bine să mă mai lase la școală, ca să mai învăț și eu câte ceva, că toți școlarii mă întrec și eu rămân îndărăptul lor, — că până voi trăi în toate zilele te voi pomeni și voi zice că Dumnezeu să-ți odichnească sufletul, Gregor Lipa.”

Bătrânul preot când a eșit din pivniță a cetit scrisoarea și o lacrimă se rostogoli pe barba lui lungă și albă ca fuiorul.

După ce a spus și lui badea Lipa înțeleșul scrisorii, îngândurat a plecat capul și a eșit din curte.

In Dumineca următoare bătrânul preot, din ușa altarului a dat de știre poporenilor, că toți acei copii, mai mărișori, cari nu pot merge ziua la școală să meargă seara, în sările de iarnă, că va fi și dânsul acolo ca să dea mână de ajutor învățătorului, la deprinderea copiilor în cetire, scriere și cântări.

Ce bine i-a părut atunci lui Gregore al lui Lipa!

I. Bota.

La rizar, poftă de primar.

— Poezie satirică cu o ilustrație. —

Când Ițig cel nespălat
Cu Zali s'a înhățat, (cununat)
Numai decât a plecat
Pe sate la colindat. —
Să-și găsească loc anume:
Unde pot să 'nșele bine,
Unde-adecă să găsească
Oameni proști ca să-i belească.

După multă trăpădare,
Cu averea în spinare,
Și-au făcut cuiabar leproșii:
Colo 'n satul cel cu proștii.
Aici Iuda blăstămat,
De'nșelat s'a apucat;
Și lipitoarea spurcată
Să îmbogăți deodată.

Oum ajunge el la stare,
Mergea tot spre îngâmfare,
Luând pânea de trăit,
Dela cari l'au miluit;
Ba jidanul percionat
Tot mai sus s'a cocoțat,
Dorind ca și el să fie,
Stăpân pe la primărie.

Dar fruntașii cei din sat,
Indată s'a deșteptat:
Legându-se toți în sfat,
Oă pe Iuda cel spurcat,
Să-l dea dracului din sat.

Intr'o zi Ițig umflat
Și cu nasul dăbălat,
Ca la un curcan umflat,
Spuse cătră Zali lui:

— „Putem merge dracului!
Che toți oamenii din sat,
Chiar cu toții s'au legat
Che în casă dela noi,
Se nu vie nici un „goi“.”

Zali nu tot supera,
Și di cap nu te lua;
Zali draga nu mai plânge
Și di cap nu te mai smulge;
Che ie mere se ghesesc,
Iară alt sat romunesc;

Apoi acolo zic zou,
La noi nu se mere rou;
Che mai iestye multye sat,
Unde oameni nu-i voțat
Și acolo Zali zou
Se'nșelăm noi tof meren,
Oă așa e felul nost
Să 'nșelăm pe cel mai prost.“
Așa, Iuda cel spurcat
Pe soție și-a 'mbunat“.

De-ar avea Românul minte
La jidan nimic n'ar vinde;
N'ar vinde nici târgui
Ci mai bin' l'ar ocoli.

Făcându-ne bolte 'n sat
Noi de Jidani ne-am scăpat

alob.

Glume și snoave.

Mândrie țigănească.

Un Român văzu într'una din zile un pardelaș gol nap, jucându-se în țărăni.

— Al cui e băiatul ăsta? întrebă dânsul pe un Țigan, care se tolăniă întins cu burta la soare pe o pajște din apropiere.

— Io-l îmbrac! răspunse cioreiul cu mândrie.

Paguba Țiganului.

— Ce-i mă Pralo, de cauți așa a pagubă? întrebă preotul Gligor pe un Țigan imalt și spătos, ce venise la dânsul.

— Ce să fie prea cinstite, a murit dada.

— Atunci e rău, mă Țigane!

— Rău și nu prea, părințele!

— Onm așa, mă buzatule?

— Vezi, că ne-a rămas dela dada o grădiniță plină de napi.

— Atunci e bine, măi Țigane!

— Bine și nu prea, părințele!

— Oum așa, măi sucitule?

*) Creștin.

— Apoi așa, că s'au învățat porcii Românilor, de vin și ne mănâncă napii.
 — Atunci e rău, măi Țigane!
 — Rău și nu prea, cinstite părinte!
 — Cum așa, întortochiatule?
 — Apoi așa, că noi încă ne-am învățat

de prindem câte un purcel de-al Românilor și-l facem friptură.

— Atunci e bine, măi Țigane!
 — Bine și nu prea, căci Românii încă sunt ai naibii. Mai în fie-care zi omoară pe câte unul de-ai noștri și dada tot așa a pățit-o.

— Apoi la urma urmelor tot e rău, măi Țigane, ierte-l Dumnezeu pe bătrânul!
 — De asta n'ai nici o grije, părinte! Ori o vrea, ori nu, tot trebuie să-l ierte, că doar a fost cătană!

O sentinelă curajoasă.

— Luptă pe moarte și viață. —

Un tânăr matroz, care servește la marinari în Pola (Boznia), era în serviciu de sentinelă (vardă) în timp de noapte.

Să apropiase miezul nopții, când deodată sentinela observă niște oameni, cari se trăgeau pe brânci de câtră mare și să ascundeau din când în când după bolovanii cei mari, ca să nu fie observați. Văzând sentinela că cei trei oameni tot mai tare să apropie de el, după regulile militare ficiorul a strigat „stati!” (halt!). Inșă fără de rezultat. Din contră, oamenii văzând că sunt observați s'au sculat în picioare și acum în fuga mare să apropiau de bietul soldat. Numai câțiva pași îi mai despărțeau ca să ajungă până la soldat, când sentinela ridică pușca și ocheste. Indată urmează o duritură puternică și un bandit e culcat la pământ. Inșă cei doi oameni rămași în viață cu o săritură bună au fost lângă sentinelă, așa că acesta nu s'a mai putut folosi de armă. Dar soldatul curajos, văzând în ce pericol să află, trage baioneta, pe care i-o implântă la al doilea în piept,

iar al treilea văzându-să singur a luat-o la sănătoasa printre stânci, fără a mai fi fost găsit.

La auzul împușcării sentinelei a plecat iute garda în ajutor. Dar nu mai era de lipsă, de oarece curajosul soldat isprăvisse cu dușmanii lui de moarte, dintre cari cel împușcat murise, iar cel străpuns începu-se a-și veni în fire și a fost readus la viață. În timpul cercetării judecătorești s'a aflat, că acești trei oameni au fost niște lucrători croați, cari au jurat răzbunare sentinelei, fiindcă le-a împușcat un măgar, care păștea pe coastele tortărețelor din Pola. Soldatul a fost frumos lăudat pentru vitejia lui de câtră forurile militare superioare.

Chipul nostru ne arată sus în dreapta pe omul care își pune în cap să-și răsbune contra sentinelei, pentru că i-a împușcat măgarul, care zace de-alături lângă el, iar în partea din jos, e lupta pe moarte și viață între sentinelă și cei trei oameni, din care luptă soldatul curajos a eșit învingător.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 26 Ianuarie n.

Jubileul unei gazete. Ziarul „Drapelul“, ce apare de trei ori pe săptămână în Lugoj, a împlinit 10 ani de existență. Cu această ocazie d-lui Dr. V. Branîște, directorul „Drapelului“, i-s'a făcut o frumoasă manifestație de dragoste și stimă. Corul Lugojenilor, sub conducerea măiestrului Vidu, a dat o serenadă frumoasă, în urma căreia s'au ținut mai multe vorbiri. După aceea s'a aranjat o cină comună la „Concordia“, unde iarăși s'au ținut o seamă de vorbiri. Noi încă dorim mulți ani de muncă și izbândă ziarului „Drapelul“, care luptă pentru înaintarea Românilor bănățeni.

Prea Sfinția Sa Episcopul Radu în primjdie de moarte. Din Oradea mare se anunță următoarele: Episcopul Demetriu Radu era să cadă zilele trecute jertfa unei întâmplări. Episcopul eșise în plimbare însoțit de secretarul său, dl Cornel Bulz. La un moment dat se auziră două împușcături. Un glonte trecu pe lângă capul episcopului. Intorcându-se episcopul, văzu doi băeți, cari se luaseră la ceartă. Unul dintr'înșii trase două focuri de revolver asupra contrarului său, apoi a rupt-o la fugă, văzând că episcopul se ia după el. — Băiatul a fost arestat de poliție.

O gazeta nouă. La Salonic, în Turcia, a apărut o gazetă nouă românească cu numele „Dreptatea“, scrisă în graiul Românilor de-acolo. Urăm confratelui izbândă pentru deșteptarea fraților de-acolo.

Cununie. Joi, în 26 Ianuarie n., a avut loc în catedrala din Sibiu cununia religioasă a d-șoarei Eugenia Mazzuchi cu dl Dr. Tiberiu Brediceanu, secretarul „Albinei“. Sincere felicitări!

Aviatorul nostru dl Aurel Vlaicu a fost de Anul-Nou acasă la părinți în Bințiși, unde nu mai fusese de mult. Acum a venit încărcat de glorie pentru izbândzile sale ca întâiul Român, care a zburat cu aeroplanul făcut de el însuși.

O nouă fundațiune a făcut văduva Maria Botoș, care a repausat în ajunul Crăciunului în Tievaniul mare (Banat). Averele ei de 70 mii de coroane a lăsat-o episcopiei române din Lugoj cu condițiunea, ca din venitele ei să se ajutoreze tinerii români la studii. Pomenirea ei în veci cu laudă!

Jandarmii la sfințirea școlii din Cața. Despre rolul jucat de jandarmi la sfințirea școlii din Cața, ne povestește un oaspe din România următoarele: Un țaran fruntaș, Comșa, me invitase pe vre-o 15 oaspeți, împreună cu iubitul nostru poet Gheorghe Coșbuc, la un pahar de vin în casă la el. Admiram rânduiala frumoasă din casă a țaranului fruntaș și tocmai închinam în sănătatea gazdei și a cuprinsului lui, când ușa casei se deschide și înăuntru se arată întâi niște vârfuri de baionete, apoi doi jandarmi împănăți. „Ce poștiți?“ îi întrebă gazda. „Am venit și noi pe la Dta“, fu răspunsul lor. Noi, cei din România, era să izbucnim, dar un semn dela unul de-ai D-Voastră ne-a făcut să ne înăbușim revolta. Am mai stat puțin, apoi am plecat. Pe drum ni-au spus un domn, că de-am fi zis vr'un singur cuvânt de protestare, până seara ar fi fost toți Românii din Țară la graniță în Predeal, iar dacă ar fi protestat cineva din sat, gloanțele ar fi sburat. Doar pentru aceea au venit jandarmii!

Caz de moarte. Duminecă, în 22 Ianuarie n. c. a răposat, în cercul familiei sale din Sibiu, majorul ces. și reg. Gregorin Iovescu, dela regimentul 85 de infanterie din Leutschau. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul au fost așezate spre vecinica odihnă Mercuri în 25 Ianuarie, în cimiterul militar din Sibiu. Răposatul s'a stâns în floarea vieții în etate de 46 ani. Il deplâng număr-oase rudeni, între cari și doamna Eugenia Tordășianu nasc. Iovescu, ca soră, iar dl Victor Tordășianu, ca cumnat. Sincere condolențe!

DI Gheorghe Coșbuc la Blaj. Oțtim în „Unirea“ din Blaj: Marele nostru poet, dl Gheorghe Coșbuc, a fost zilele trecute în Blaj. Venind dela sfințirea școlii din Cața, ridicată de compatriotul nostru, bunul Român Ignatie Mircea, ilustrul poet a jerezut de bine să se oprească pe 24 de oare la Blaj, ude nu fusese de 21 de ani. De-abia sosise la hotel în societatea tinerilor clerici Bărbat și Folea, prietini și cunoscuți săi grăbiră să-l salute și îmbrătoșeze cu toată dragostea. A doua zi se vesti cu multă bucurie știrea că Coșbuc e la Blaj, și la banchetul plănit în grabă se adunară aproape 70 de persoane. Poetului blând și nepretențios i se tănuise înadins arătarea aceasta a dragostei și admirațiunii. Toate clasele societății blăjene grăbiseră să ia parte la această sărbătorire a geniului neîntrecut, pe care Dumnezeu l'a hotărât neamului nostru. De aceea, când domnii Dr. Alexandru Pop, Aron Deac, Gavriil Precup, Olteanu și în special Dr. Iuliu Maniu ridicară paharul în cinstea acestei glorii a poporului românesc, aclamările și uralele păreau nesfârșite. Poetul răspunse după firea lui, blând, declarând, că deși dus de mult de-aici, rămâne totuși Ardelean în gândiri și simțăminte. Cele câteva ceasuri, pe cari poetul le-a petrecut la Blaj, vor rămânea neuitate pentru multă vreme. Pagubă, că tinerimea noastră școlară n'a fost aci să admire pe dulcele și genialul autor al „Baladelor și Idilelor.“

După recenzământ. Gazetele din Budapesta, unde se adună toate datele străne în țara întreagă, încep să publice unele știri despre rezultatele de până acum. Așa spun, că Budapesta a ajuns la un milion de locuitori. Oâți Jidani, nu spun însă. În ținuturile, unde locuiesc Maghiari curați, fără să fie și alte naționalități (adeacă pe Pustă), numărul sufletelor maghiare au scăzut, pentru-că femeile lor sunt, într'adins, sterpe.

O plângere dreaptă. Dl E. Gârleanu, un scriitor cunoscut și la noi în Ardeal pentru frumseța și gingășia scrierilor lui, se plânge în „Universul“, — cea mai răspândită gazetă din România, — că un autor de carte de cetire dela noi i-a luat dintr'o carte a lui opt povestiri, fără să-l fi înștiințat despre aceasta. Un altul, tot din Ardeal, i-a schimonosit câteva povestiri de-ale lui și le-a publicat într'o carte de cetire pentru clasele primare (populare), cu toate-că acele povestiri nu se potrivesc pentru școala primară. Amândoi au greșit: cel dintâiu însușindu-și averea altuia, fără să-i spună, cel de-al doilea schimonosindu-i aceea ce a scris și înjosindu-i prin aceasta valoarea literară. Noi cei din Ardeal, cari din cauze cunoscute nu prea știm să scriem bine românește, facem bine, când ne împrumutăm dela frații din țară, dar asta să o facem în mod cuviincios, rugând pe autor să ne îngăduască să reproducem din lucrările lui, s'au dacă cere, chiar să plătim. Dl Gârleanu și alții ca dânsul n'au avere, ci trăiesc din aceea-ce câștigă cu scrisul lor.

Biblioteca populară a Asociațiunii. Citim în „Transilvania“: „Propunerea dlui secretar Oct. C. Tăslăuanu privitoare la reorganizarea „Bibliotecii populare a Asociațiunii“ a făcut cea mai bună impresie în public. Apelul, ce s'a trimis din partea biroului Asociațiunii în toate comunele românești, a avut un rezultat care a întrecut toate așteptările. Până la 1 Ianuarie 1911 au intrat la birou liste de subscripție cu peste două mii de membri ajutători, ca abonați ai numitei biblioteci. Suntem deci în drept a nădăjdui, că numărul membrilor ajutători ai „Asociațiunii“ în cursul lunii Ianuarie 1911 se va urca cel puțin la patru mii.“ Dacă după apariția primului număr din Biblioteca, care se prezintă în condițiuni excelente din toate punctele de vedere, se va face o propagandă serioasă din partea presei și a despărțămintelor, credem că numărul de membri se va mări repede. Așa că în curând, Asociațiunea își va putea serba jubileul de 50 de ani cu mai multe mii de membri, între cari țărani vor fi cei mai mulți. Acest fapt credem, că va rămânea una dintre cele mai însemnate întâmplări din viața noastră.“

Din parte-ne recomandăm, ca și până acum, cu tot dinadinsul cititorilor noștri să se înscrie ca membrii ajutători la cea mai mare Asociațiune culturală a noastră. Taxa de 2 coroane e așa de mică, încât ar fi o adevărată batjocură, când ne-am putea gândi, că există sat românesc, în care se nu să găsească 15—20 de oameni, cari să poată jertfi, pentru luminarea sufletului lor, 2 coroane la Asociațiune și 4 cor. 40 bani pentru un abonament la gazetă. Asta face vre-o 53 de bani pe lună, adecă nici un crețar pe zi! Afară de aceea unui om cu mintea întreagă, dacă a fost și el câțiva ani la școală, nu-l trece prin minte gândul, că nu mai are lipsă de lumina cărților și gazetelor naționale românești — sunt și de cele mincinoase, tipărite de dușmanii noștri în limba noastră — pentru a purta lupta dreaptă pentru el și pentru nația lui. De aceea „carte, carte, mărită nație românească!“

Dela „Asociațiune“ primim următoarele în legătură cu „Biblioteca populară“, Vestim. cumeă broșura sau cartea întâia din „Biblioteca populară a Asociațiunii“ a eșit de sub tipar, și îndată ce vom obține favorul cerut dela Direcțiunea poștelor se va și trimite tuturor abonenților ei.

Forma plăcută și cuprinsul atrăgător va răsplăti îndeajuns, așa credem, puțină întârziere, provenită de altcum din cauze neatâr-nătoare de voința noastră. On. preoți, învățători și toți cărturarii noștri dela sate și orașe, se roagă cu stăruință, ca să nu pregete, ba să-și țină de o sfântă datorință și mândrie națională a înscrie cât mai mulți membri și acolo unde până acum nu sunt, ca acest izvor de adevărată lumină să pătrundă în toate părțile locuite de frați de ai noștri, până și în cea mai umilă colibă din întinsul câmpiilor sau din creerii munților și prin aceasta să ducă tuturora razele cele binefăcătoare ale luminei în dulcele nostru graiu românesc. Grăbiți dară preste tot locul cu abonamentele și cu înscrierile de membri ajutători, ca marea noastră sărbătoare a aniversării a cincizece dela întemeierea „Asociațiunii“, ce se va sărbăzi în acest an, să ne aștepte pe toți înșiruiți sub flamura culturii, desfășurată de „Asociațiunea“ noastră. Editura „Bibliotecii“.

*) După cum aflăm, numărul membrilor ajutători de prezent a trecut de patru mii, cu toate că mai sunt o seamă de liste, cari încă nu s'au trimis înapoi.

Deraiere de tren. La stațiunea Dâlga linia forată București-Fetești a deraiat (a căzut din șini) un tren de marfă din cauza avariei rele a macazului (schimbătoare). Zece vagoane au fost zdrobite, cinci oameni din personalul trenului răniți.

O achitare. Majestatea Sa a grațiat pe *Orendi*, redactorul gazetei germane naționaliste, care fusese pedepsit cu 2 luni închisoare și 400 cor. în bani, pentru „agitație” contra „statului”. Amenda în bani a trebuit să o plătească însă.

Advocații în Budapesta. În ziua de astăzi, cu sute de legi, care de care mai încălțate și de multe ori schimbate tot la câțiva ani, nu e mirare, că oamenii, cari n'au vreme de-a sta de învățarea lor, și în procese mai mici sunt siliți să-și ia avocat, ca să le caute dreptatea. De altă parte iarăși e știut, că cu cât sunt mai mulți avocați, cu atât dreptatea iese cu nasul mai strâmb. O pricină, care face așa de strâmbă dreptatea în țara noastră, e și numărul cel mare al avocaților. Numai în Budapesta sunt 1701 de avocați, cei mai mulți jidani. Ca să vedem, cât de nepotrivit de mare e numărul acesta, e destul să știm, că în Viena de pildă, care e aproape de trei ori așa de mare ca Budapesta, sunt numai 1100 de avocați — și între aceștia o parte bună Jidani, — iar în Berlin, capitala Germaniei celei mari, sunt numai o mie de avocați. Din asemănarea aceasta mai urmează ceva: cu cât un popor e mai cult, cu atât se vede, că are trebuință de mai puțini avocați, pentru-că cu atât se ceartă mai puțin și se impacă mai lesne. Germania e mai cultă ca Austria, iar Ungaria nici nu se poate asemăna cu Germania, de aceea Budapesta are aproape de două ori atâția avocați ca Berlinul, cu toate că numărul locuitorilor e numai a patra parte din al Berlinului.

Ofița. Boala, care seceră cele mai multe vieți omenești, e ofița, numită în cărți și tuberculoză sau ftizie. Toate statele cheltuesc o mulțime de bani, ca se oprească răspândirea acestei boale lipicioase, dar pe toate le întrec Statele-Unite din America de Nord, care a cheltuit în anul 1910 tocmai 15 milioane de dolari, adică 75 de milioane de coroane!

Un sfat cititorilor noștri. Cele publicate în Foia Poporului nu sunt numai lucruri trecătoare, ci multe sunt de învățatură și de petrecere și după ani de zile. Mai ales, că vom începe încurând să publicăm și lucruri de știință, anume din istoria neamului nostru și a altor popoare cu cari suntem împreună, descrierea pământului și a oamenilor, mai întâiu dela noi, apoi din alte părți (geografie), precum și din științele naturale. Toate acestea vor face din foia noastră o adevărată școală, în care să se învețe mai mult decât și la gimnazii. De aceea sfătuim pe iubii noștri cititori să păstreze numerele și să le coase unele de altele.

Și asta e un negoț. În orașul Lincoln (America) studentul Iohn a lăsat să-i scurgă din vine un litru de sânge pentru suma de 100 dolari (500 coroane). Soția unui negustor de-acolo era de mai mult timp bolnavă rău, și medicii declaraseră, că se va putea vindeca numai dacă i se va introduce un litru de sânge sănătos în sângele ei bolnav. Sângele sănătos l-au găsit la studentul Iohn, un om tânăr și plin de viață, așa că n'are să-i pese dacă a pierdut un litru de sânge.

O nouă reuniune săsească de meseriași s'a înființat în Codlea (comitatul Brașovului). Unul din scopurile principale ale acestei reuniuni este înființarea unei școli pentru învățarea (ucenicii) de meserii. S'au înscris la înființare optzeci de meseriași, ceea-ce nu e mirare, dacă avem în vedere, că în Codlea sunt 15 fabrici.

Serviciu de navigațiune bulgar. Bulgarii încă au de gând să înființeze un serviciu de navigațiune (cu corăbii) pe Dunăre și pe Marea-Neagră, cum au Austro-Ungaria, România și Rusia.

Acum e vremea potrivită de a comanda fiecare abonat al nostru »Călin-darul Poporului» pe anul 1911. Iată pentru ce: Deodată cu trimiterea banilor pentru foaie, ori-cine poate comanda și Călin-darul, cruțând astfel porto postal, prin aceea că trimite toți banii deodată, atât pentru foaie cât și pentru călin-dar. Cuprinsul »Călin-darului Poporului», care este cel mai bogat și mai ieftin, îl află cetitorii noștri în partea inseratelor a foii. Prețul este 40 bani, iar pentru trimiterea pe postă 5 bani deosebit.

Asprimea prea mare strică. Un muncitor din Simeria (comitatul Hunedoarei) avea un copil în clasa a doua reală din Deva. De Crăciun, băiatul a venit acasă la părinți. Tatăl său aflase, că băiatul nu-și dă silință la învățatură. De aceea cum a intrat în casă, l-a luat la bătaie și pe urmă l-a alungat din casă. Pe băiat așa l-a turburat de mult primirea aceasta, încât s'a dus înaintea unui tren și când a fost aproape de el, s'a aruncat pe șini și a rămas zdrobit pe loc. Impotriva părintelui s'a porni cercetare.

Supărare în Israel. Evreii din Galiția (o țară, care se ține de Austria și se află dela Ungaria spre mează-noapte, unde sunt tot așa de mulți, ca și la noi în Ungaria, nu au limba lor proprie, ci vorbesc un fel nemțescă pocită și împestrițată cu vorbe poloneze și câteva vorbe din vechea limbă evreiască, care acum nu se mai vorbește. O astfel de limbă pocită se numește jargon. Vrând să facă și ei pe naționalistii, au hotărât, ca de-aici înainte să declare jargonul acesta de limbă maternă. Autoritățile austriace se pare însă, că nu voiesc să recunoască jargonul de limbă, căci în Tarnow l'au silit pe Evreul Herzbaum să schimbe când cu recenzământul (numărătoreea) vorba „evreiască” cu cea „poloneză”.

Primejdiiile datului pe ghiță. Abia s'a infiripat iarna, și ne și sosesco știri despre nenorociri. În orașul Köln din Germania s'au dus nouă copii să se dea pe gheață pe un lac. Gheața s'a rupt dintr'odată și toți au căzut în apă, sub gheață. Patru au putut fi scăpați, cinci s'au inecat.

Moarte dintr'o tăietură mică. Prim-medicalul spitalului din Zălau, Dr. Fischer, plecase la Oluj, unde voia să-și opereze o umflătură dela gât. Mergând spre spital, a intrat la un barbier ca să se radă. Calfa, din greșală, îi atinse cu brieul puțin umflătura. Din ea izbugni numai decât o rază de sânge. Doctorul ieși iute în stradă, strigând după ajutor medical. Intr'aceea sângele curgea și-roiu. Câți-va oameni îl luară pe sus și-l duseră într'un hotel din apropiere. Bietul doctor slăbise adevărat așa de tare, încât nu mai putea sta pe picioare. Veniră numai decât niște oameni ou targa, ca să-l ducă la spital. Acolo însă ori-ce ajutor s'a dovedit zadarnic, căci doctorul muri din cauza pierderii sângelui.

Spirit stricat. Negustorul Kovács din Becicherecul-mare a vândut spirit stricat. Mai mulți oameni, cari au beut din spiritul acesta, au murit. Tribunalul l-a condamnat pentru vânzare de beuturi stricate la o amendă de 9600 coroane, iar pe calfa lui la 200 de coroane.

Inecate în ceață. În Belgia a fost într'un ținut o ceață așa de groasă, încât s'au inecat o mulțime de vite. Medicii au constatat, că din cauza grosimii ceței oxigenul din aer n'a putut ajunge în plămâni vitelor.

Un hotel pentru muncitori. Ca să nu mai fie siliți să doarmă și se mănăce prin cărciume murdare, în Paris au clădit pentru muncitori un hotel mare cu 743 odăi, o sală mare în lungime de 20 metri, o altă sală, în care să mănânce și trei odăi mari cu cărți și cu gazete. Pentru o odaie se plătește pe zi 70 de bani, socotindu-se aci și luminatul cu electricitate și încălzitul. Servitori nu sunt. Fumatul este oprit în odăi. Pentru curățitul hainelor și al ghetelor (păpușilor) sunt odăi deosebite. Hotelul mai are și 14 odăi pentru băi (scalde). O mâncare cu carne costă 30 de bani, o mâncare de legume 15 bani. Hotelul e numai pentru bărbați.

Carne din Argentina în Viena. Zilele trecute a sosit un transport de 12 vagoane de carne înghețată din Argentina (America de meazăzi) la Viena. Carnea e de calitate foarte bună, dar prețurile ni se par totuși pipărate. 1 chilogram de carne dela partea dinainte a vitei se vinde cu 1 coroană 30 bani; 1 kilogram dela partea dindărăt cu 1 coroană 60 bani; 1 kilogram pentru friptură 1 coroană 80 bani; 1 kilogram mușchiu (iepure) 1 cor. 90 bani. După prețurile acestea ne putem închipui ce scumpete va fi, când e vorba de carne dela vitele prăsite în Austria.

Crime făptuite în spital. Cu toate că Franca are mulți medici, numele cărora e vestit pe tot rotogolul pământului, așa că ne-am putea aștepta, ca acolo să domnească în spitale cea mai bună rânduială și cea mai mare îngrijire pentru bolnavi, zilele acestea s'au aflat niște lucruri îngrozitoare despre câteva spitale franțuzești. Un medic, Dr. Severin Icard, a scris o carte, în care arată, că într'un spital din Marseille (port mare în Franca de meazăzi) din patruzeci de bolnavi, o parte au fost aduși încă vii, ca să fie tăiați pentru studiu; iar o altă parte au fost îngropați de vii, crezându-se, că sunt morți. În spitale e adevărat obiceiul, ca pe cei morți de o boală oare care, dacă nu vin rudele să-i ia, să-i taie, pentru-ca astfel doctorii să vadă și mai bine, care a fost cauza morții și din asta să tragă învățatură, când vor vrea să le-cuiască alți bolnavi de aceeași boală. După cum spune însă doctorul francez, în spitalul unde era el, moartea unui bolnav nu e constată medicul, ci unul din păzitori, cari n'au atâta știință, ca să poată constata bine, dacă cineva e într'adevăr mort sau numai așa de leșinat, încât și se pare că e mort. Din cauza aceasta s'a întâmplat, că un mort a înviat, când au început doctorii să-l taie, la un copil, tot mort, după cum zicea îngrijitorul, fi bătea încă inima, când i-au desfăcut pieptul, și alte grozăvii de acestea. Acum s'a pornit o cercetare mare acolo și s'au dat poranți să se învătăture, cum să se constate moartea.

În spitalele noastre nu se întâmplă lucruri de-acestea, fiindcă la noi doctorul trebuie să cerceteze, dacă cineva e într'adevăr mort, sau ba.

Achitat. Dl. *Alexandru Comşa*, notarul seroual diu Seorei, care a fost suspendat (dat jos) din post de când cu alegerea de deputat a d-lui *Dr. Alexandru Valda-Voivod*, a fost acum achitat din partea tribunalului din Braşov ca judecătore de apel (unde se făcuse recurs). Suntem curioşi a şti, că cât vor mai trăgăna forurile administrative ale comitatului Făgăraş punerea în post a d-lui Comşa?

Protestul alegerii de deputat din cercul Ighinului, în comitatul Albet de jos, unde era să fie ales dl. Dr. Alexandru Valda-Voivod, a fost respins, din cauza unor greşeli de formă. Preste 15 zile se va înainta de nou protestul. Cum să vadă ghearale! Să fi făcut un-guril protesul, de bunăsamă nu se respingea, ba era şi isprăvit de mult!

Caragiale la jubileul „Asociaţiunii“. La serbările jubileului de 50 ani al „Asociaţiunii“ — cari se vor aranja la vară în Blaj — va lua parte, după cum se vesteşte, şi maestrul Caragiale, care va ţinea şi o cuvântare.

Biserica românească din Budapesta. Ministerul de interne a dat dreptul pentru facerea unei colecte pentru fondul zidirei, la Budapesta, a unei biserici române greco-ortodoxe.

Cununii. Dşoara *Maria Georgescu* şi dl. *Dumitru Roşca* îşi sârbează cununia lor religioasă Duminecă în 29 Ianuarie n. 1911, la 3 ore d. a., în biserica cea mare din Sălişte.

— Dşoara *Elena Moldovan* şi dl. *George Ioandrea* îşi sârbează cununia Duminecă în 29 Ianuarie n. 1911, la 4 ore d. a. în biserica gr.-or. din Sibiu, Suburbul inferior.

— Dşoara *Paraschiva Ioandrea* din Sălişte şi dl. *Nicolae Todor* din Sibiu îşi sârbează cununia religioasă Duminecă în 29 Ianuarie n. la 10³⁰ ore a. m. în biserica cea mare din Sălişte, iar seara se va aranja masa în Sibiu.

„Un lucru necuviincios“. Sub acest titlu am publicat în numărul 52—1910 al „Foi Poporului“ un extras din o corespondenţă mai lungă, în care se da expresiune indignării pentru unele fapte ale dlui *Ioachim Muntean*, protopop în Agnita şi fiul D-sale, dl. *Eugen Muntean*, preot în Vărd. Am publicat acel extras, de oarece scriitorul corespondenţei observase, că el „garantează cu onoarea lui“ pentru cele scrise. Iar faptele descrise erau de aşa, că orice om nepărtinitor trebuie să recunoască, că astfel de lucruri nu sunt laudabile, ci trebuie dat ocaziune, celor pe cari îi priveşte, ca să se desvâlue lucruri de acestea, cari jignesc poporul, şi să se caute a se delătura aşa ceva. Din acest motiv, am dat loc celor scrise.

În urm acestei publicări am primit dela dl. protopop Muntean o rectificare mai lungă, din care iar nu putem da decât descrierea faptelor de căpetenie. Mai observăm numai atât, că dl. Muntean, pe care noi nu l'am apostrofât de loc, dar nu ne-am văzut îndemnaţi nici a respinge publicarea corespondenţei, scrie la adresa „Foi“ întrun ton puţin demn, dar şi mai puţin motivat. În cele următoare dăm partea de căpetenie din cele scrise de dl. Muntean:

„Faptul cu înmormântarea din întrebare s'a petrecut aşa: Parohul din Vărd E. Muntean a venit la Agnita în afaceri private şi de aici a fost invitat la înmormântare în Coveş — poate chiar preste voia corespondentului. Ca călător şi pe timp urit nu s'a putut îmbrăca „de gală“. Că n'are barbă, nici mureşte pronunţate — om tînăr şi blond fiind — nu e vina lui, — îi vor creşte cu vremea,

— precum nu e merit pentru aceia, cărora le creşte părul şi pe — limbă (!). Dar nu părul sburlit (!), nici barba ţăpoasă (!) fac măsura vredniei omului!

Că nu s'a potrivit la slujbă cu parohul locului, care ca „pontificante“ a condus ceremonialul, nu e mirare, cu dânsul anevoie se poate potrivi cineva, că totdeauna şi în toate vrea să ştie mai bine ca alţii, iar sfat nu primeşte dela nime. Serviciile particulare preoţeşti se deosebesc în formă după comune: „câte sate, atâtea obiceiuri“. Pentru uniformizarea lor am pus ca obiect de pertractare în conferenţa preoţească din vara anului 1910 descrierea lor amănunţită din partea fiecărui preot; dar tocmai marele „tipicariu“ din Coveş, dela care era să înveţe preoţii tineri şi neesperţi, nu şi-a lucrat tema şi astfel am amânat pertractarea acestui obiect pe anul viitor.

Că aş fi pedepsit pe careva dintre preoţi numai din motivul, că nu m'a primit în reverenzi, nu e adevărat. Şi puteam să o fac, fiindcă dasem ordin de purtare în privinţa aceasta de câţiva ani, cu provocare la Circulare arhieresti anterioare. Motiv la aceasta mi-au dat înşişi preoţii, fiindcă unii mă primiau cu fes sau şipcă roşie pe cap, ca cel din Coveş, alţii în hainele cu care ieşiau din grajd, şi nu voiam ca în acest costum să fie însoţit de ei în biserică şi la şcoală în vizitaţie oficioasă. Iar greşalele acestea — durere — nu sunt cele mai mari ce săvârşesc unii sau alţii!

Ordinea e sufletul ori-cărei lucrări, de aceea şi ţin eu aşa de mult la ea. Când fiul meu ar lucra împotriva, şi pe el l-aş pedepsi.

Pun preţ şi pe exterior, dar mai mult preţuiesc frumuseţa hainei dinlăuntru a sufletului, care la corespondent pare a fi neagră ca — păcatul. *Ioachim Muntean, protopop.*“

În legătură cu cele de sus mai primim următoarele:

„Onorată Redacţiune! Vă rugăm ca în cel mai apropiat număr al preţuitei „Foaia Poporului“ se binevoiţi a da loc următoarelor: Corespondenţa din „Foaia Poporului“ Nr. 52, anul 1910, referitor la persoana părintelui Eugen Muntean din Vărd, sub titlul „Un lucru necuviincios“ o respingem noi subscripţii în

în numele învăţătorilor din tractul Agnitei, cari îl cunoaştem, pe deoparte atât în funcţiunea spirituală şi parohială din parohie, precum şi toate purtările sale în ceea-ce priveşte reprezentarea sa în afară, şi putem dovedi ori şi când prin ori-ce împrejurări, fie la ori-ce ocaziuni, cum că preotul respectiv a fost şi este totdeauna un aderent îndreptăţit al disciplinei bisericesti. Care nu crede deurgă la dovezi! Măgarei, în 2 Ianuarie 1911. Suntem cu stimă: Emanuil Suci, învăţător, Vasiliu Nastea, inv. rom. gr.-or., Ioan Mălăncrăvean, inv. gr.-or. rom.“

Am dat loc ambelor declaraţii, deşi mărturisim, că unele espresii de sus ale domnului protopop Muntean ne surprind. Se pot găsi alte vorbe mai potrivite, când voieşte cineva să se apere. Dar noi n'am voit a mai şterge, ca să nu ne bănuiască dl. protopop de ceva părtinire pentru cutare sau cutare. Aşa ceva nu ne trece prin minte nici acum şi nici în viitor.

De-ale timpului. În ţara Spania, unde oamenii nu pre cunosc iarna, fiind aşezată tare spre mează-zi, s'a deslănţuit nişte viscole cu zăpadă, cum nu s'a mai pomenit pe-acolo. Călătorii din trei trenuri au fost opriţi peste trei zile la Avila, înfundaţi în troiene de zăpadă, aşa că

nu se ştie nimic despre ei. Au fost înalte zăpezile şi trenuri de marfă. La malurile râului s'au prăpădit peste 80 de corăbii, unele oameni cu tot.

Târgul de ţară pentru vite, din Săşăuş, care era să se ţină în 26 Ianuarie 1911, nu se poate ţinea din cauza boalei de vite, ce s'a constatat în satele jurul Sebeşului. S'a luat măsuri ca în 1 Martie 1911 să se ţină un târg suplinitor. Târgul de ţară pentru mărfuri se va ţinea în 30 Ianuarie 1911.

Din Săşăuş ne scrie dl. George Blăjan şi ne roagă să publicăm — în legătură cu cele publicate în numărul trecut al „Foi“ — decizia închiderea cărciumelor în Săşăuş în duminică şi sărbători — că dânsul, care de preţea e singurul crăşmar în comună, încă nu este contra acestei hotăriri. Ba ca virilist a luat parte şi la acea şedinţă a reprezentanţilor comunale şi şi-a dat chiar votul pentru închiderea unanimă sus numită, cerând numai să se fixeze sărbătorile, în cari ar trebui să rămână crăjmele închise.

Convocări. Reuniunea de înmormântare a districtului protopopesc gr. cat. a Sibiuului îşi ţine în sensul § 13 al Statutelor sale adunarea sa generală ordinară anuală în 29 Ianuarie a. c. d. a. la 2^{1/2} ore în sala şcolii române, cat. din strada Podului Nr. 7. Obiectele de discuţie: Revizuirea raţiociniului despre anul trecut. Alegerea unui membru în consiliul administrativ în locul unui membru decedat. Decidere asupra eventualelor propuneri, Sibiu, 15 Ianuarie 1911. *Iuliu Bardosy* director, *Pompiliu Simoneti* secretar, *Romul Boles* cassier.

— Onoraţii membri ai Reuniunii de înmormântare din Poiana (Comitatul Sibiuului) prin aceasta sunt poştiti a participa la adunarea generală ordinară, ce se va ţine în Duminecă în 16/29 Ianuarie a. c. la ora 2 p. m. în sala cea mare a şcolii din Poiana. Programul următor: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Constituirea adunării. 3. Prezentarea raţiociniului pro 1910 şi revizuirea aceluia. 4. Eventuale propuneri. Poiana, 23 Ianuarie 1911. *Nicolae Dobrotă* preşedinte, *Romul Vraciu* secretar.

Holera şi ciurma. Până la sfârşitul Noemvrie anul trecut s'au îmbolnăvit în Rusia 216 mii de oameni de holeră, din cari murit peste o sută de mii. În luna Decembrie ministerul rusesc de interne a declarat holeră stânsă. Adecă aşa, că la primăvara eară putem aştepta la izbucnirea ei, cum se întâmplă regulat de patru ani încoace în Rusia care e molipsită în toate ţinuturile ei. Ciurma a bătut mai puţin în Rusia, cu atât mai mult în India, unde în anul 1908 au murit 150 de mii, în 1909 vre-o 175 de mii, în 1910 până'n Noemvrie peste patru sute de mii! — În zilele trecute s'a vestit, că ciurma bătute în Mangiuria cu furie. Într-o săptămână au murit peste o mie de oameni. Poporaţiunea îndobitocită de groază omorâ pe medici.

Hojiile din Rusia. Una din cele mai mari hojii din banii publici le-a făcut prinseza Lobanoff, care fiind presidentul societăţii „Crucea roşie“ (o societate, care strânge banii pentru ajutorarea răniţilor în războiu şi pentru înfiinţare de spitale) a furat 26 milioane de ruble din cassa acestei societăţi. Foile dane-maghiare vestesc, că ea ar fi de neocă o baroneasă unguroaică, pe care a chemat Alice Vecsey. Tot se pot lauda şi ei cu ei.

Câți bani au milionarii cu ei? Când stăm de Carnegie sau de Rochfelles, sau de alți milionari americani, cari câștigă pe fiecare zi o sută și mai multe mii de coroane, întem ispitiți a crede, că prin buzunarele lor nu mai încap banii de aur, dar mai ales cărțile de câte o mie și de o sută. Tocmai această înșă au cei mai puțini bani la ei. Despre Carnegie se știe, că el nici când nu are mai mult de 10 cenți (50 de bani) la el. Acesta îi pune în buzunar, când pleacă de-acasă, pentru-ca să-i aibă pentru tramvaiu (o căruță pe șini), dacă cumva nu mai are poftă să meargă pe jos. Odată a fost oprit de un polițist, pentru-că mergea prea înțe cu automobilul. Dus la poliție, a fost amendat cu 5 dolari. Dar el n'avea nici 10 cenți la el! A trebuit să stea mai bine de un cias la poliție, până a venit un funcționar de-al lui, ca să plătească amenda. Și-acum se va întrebă cineva: pentru-ce nu ia baremi vre-o sutușoară cu el? De frică, ca să nu-l lovească vr'un tâlhar în cap. Toți tâlharii știu, că el nu are bani la el, de aceea îl lasă în pace.

Vieța socială

"Reuniunea sodalilor români din Sibiu" a aranjat în 21 Ianuarie n. e. o convenire socială împreună cu cântări și declamațiuni, care a succedat pe deplin mulțumitor. Producția s'a dat în sala dela „Unicum“, iar corul a fost condus de vrednicul dirigent dl. Candid Popa. Programul a fost destul de bogat și variat. Corul a executat cu precizie mai multe cântece frumoase de Dima, Vidu, Ciorgariu etc. Dl. N. Ișan a cântat cu o voce mlădioasă două soluri de tenor, în urma cărora a fost viu aplaudat. De asemenea a plăcut mult poezia „Fulger“, de Coșbuc, declamată cu măiestrie de dl. D. Axente. Nu mai puțin succes a avut dl. I. Stanciu, care încă s'a produs cu două soluri de tenor. Gingășia și fineța vocii dl. Stanciu e de alt-cum binecunoscută.

Fiind programul sfârșit, înainte de începerea jocului, un grup de tineri meseriași chipeși au jucat „Călușerul“ și „Bătuta“ cu o precizie încât îți era mai mare dragul să te tot uiți la ei. La producție a luat parte un public numărös.

Oa ceva deosebit este a se remarca faptul, că la această convenire socială a meseriașilor sibieni a luat parte și dl. Gavril Precup, prof. în Blaj și președintele meseriașilor de-acolo, dimpreună cu încă un domn profesor. Pentru acești oaspeți iubiți a ținut o frumoasă vorbire vrednicul nostru președinte, dl. Victor Tordășianu, căruia i-a răspuns dl. Precup prin niște cuvinte foarte înțelepte la adresa meseriașilor. Trăiască meseriașii și conducătorii lor!

ECONOMIE

Sfaturi.

Pentru îngrășatul porcilor. Un crescător de porci dă următorul sfat: pentru a păstra pofta de mâncarea porcilor, trebuie să le dăm zilnic câte 2 pumni de orz sărat. Orzul acesta trebuie să fie muiat în apă cu sare cu o zi sau două înainte de-a li-l da să-l mănânce. Este de asemenea bine, ca porcilor să nu le dăm mâncări prea apătoase, pentru că slăbesc. Să le dăm după mâncare, apă sau zăr, dar să nu le dăm mâncări amestecate cu prea multă apă, cum fac unii, care pun doi pumni de tărâțe și le amestecă cu cinci-șase litri de apă.

Ce vom face cu vacile nărăvașe, cari nu vor să stea la muls? Sunt vaci, cari nu stau liniștite la muls, altele și dacă stau, nu dau lapte, cu toate că au în uger. Eată, ce a încercat un econom german: A luat o bucată de păuză, a muiat-o în apă și a pus-o pe spinarea vacii. Cum a simțit vaca umezeala și răceala pânzii, s'a liniștit și omul și-a putut mulge vaca. Leacul e simplu și nu costă nimic, de aceea îl poate încerca și Românul.

Ceva despre țăsălatul cailor.

Din grajdul unui econom harnic nu lipsește țăsala. Cu ajutorul ei desfacem cojile de praf și altă murdărie, care s'au așezat pe pielea calului. Dând apoi cu peria, le îndepărtăm cu totul. Numai cât țăsala, pe care o folosim, nu prea își îndeplinește scopul. Iată pentru-ce. Dacă sunt prea ascuțiți dinții, îi pricinuim calului durere și mulți cai nu vor să sufere țăsălatul; dacă sunt prea apropiați dinții, se așază peri pintre ei, pe cari îi smulgem apoi, iar urmarea e aceeaș: calul nu mai sufere țăsala. Ba sunt cai așa de gâdilicioși, încât nu sufere de loc țăsala obicinuită, ori cu câtă îngrijire am umbla cu ea. Și cu toate acestea, oamenii nu se pot despărți de țăsala cum au pomenit-o dela părinți. Și rău fac, că țin la un lucru, care nu s'a dovedit destul de bun. Periatul cu peria e cu mult mai bun. Căii răbdă periatul mai bucuros, se fac mai liniștiți și mai răbdători, pelea și părul nu sufere, ba nici nu se pot întâmpla răniri. Economii, cari supraveghează bine slujile lor, au mai aflat, că între acestea sunt oameni fără milă față de calul dat îngrijirii lor. Când biata vită se ferește sau sare din cauza durerii pricinuite, fie de o apăsare prea tare a țăsalei celei vechi, fie că i a smuls câțiva peri, lovesc cu țăsala cea grea fără milă în animal. Pe caii cei tineri îi strică țăsala de tot. Dacă ar avea în loc de țăsala o perie, lovitura n'ar fi așa de grea, mai ales că n'ar avea nici prilej să lovească, fiind calul cu mult mai liniștit la periat. Peria să fie de paie de orez. Cu o astfel de perie dăm și peste părțile mai gingașe ale calului, pe când cu țăsala nu prea merge să dai pe cap, spată, partea dinlăuntru a picioarelor dinapoi, șira spinării ș. a. Cu țăsala curățăm peria, în care s'au grămădit necurătenia de pe cal.

Mai ales cel-ce prășește cai pentru ca să facă negoț cu ei, ar trebui să aibă următoarele unelte: o perie cu păr scurt de porc, cu care să desfacă murdăria de pe pielea calului, apoi o perie de orez, cu care să freacă trăgând tare și prelung peste piele; tot cu peria aceasta curățăm pe cea dintâiu. Apoi dăm cu o perie mai moale și dăm strălucire pielii cu o cârpă de lână. Un lucru să nu-l uite: periatul să-l înceapă totdeauna la un loc, unde nu se gâdile și de-acolo să treacă încet la locurile gâdilitoare.

Câte un singur cal hrănește adeseori o familie întreagă. De aceea e numai drept, dacă stăpânul fugrijește de el cât mai bine. După nutreț și grajd curat, periatul calului e lucrul cel mai de frunte. Asta o știu toți crescătorii pri-cepuți de cai.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

AVIZ.

Onorații abonati, cari încă nu și-au reînnoit abonamentul pe anul 1911, sunt rugați a-l reînnoi cât mai îngrabă deoarece cu numărul viitor vom opri trimiteria foilor tuturor acelor cari n'au plătit.

Administrația
„Foi Poporului“

„MUGURUL“

însoțire economică-comercială în Elisabetopole
(Erzsébetváros Kisküclüllő vm.).

Concurs.

Direcțiunea însoțirii „Mugurul“ prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului de *vințeler* cu termen de 15 Februarie 1911.

Emolumentele cu acest post sunt Cor. 960 salar anual începător plătit în rate lunare decursive.

Dela competenți să cere, să fie absolvenți ai unei școli de vierit (vințelerit), să poșadă limba română, maghiară, eventual și germană, să aibe scrisoare bună și să poată depune oare-care cauțiune.

La rugare sunt a se aceluze atestatele în copie autentică. Actele nu se înapoiază.

Postul este a se ocupa imediat după denumire sau cel mai târziu în 1 Martie a. e.

Elisabetopole, 15 Ianuarie 1911.

17 1-3

Direcțiunea.

Se caută

un comerciant-crâșmar în comuna Intregalde, situată nu tare departe de Teuș (Tövis), care să poată ținea acolo o crâșmă și să deschidă o boltă cu cele mai de lipsă mărfuri pentru săteni. În vecinătatea localului destinat de prăvălie și birt — ce ambele promit un du-pu și frumos venit anual — este casa în care sunt postaji finanții, iar la o parte să în-tinde un complex de circa 28—29 jughere catastrale pământ arător, fânaj și câțva pă-dure.

Acest complex respectivul emerciant-birtaș încă poate să-țină în arândă, dacă va vrea, mai ales nefiind singur și având lipsă de a face ceva economie, pentru un câștig mai bun. Nu departe de acolo e deschisă și baie de nikel și pirit de fer. Altcum informații mai de-aproape în cauză dă dozanul

Nicolae Nestor,

canonic în Lugoj.

18 1-3

Un armăsar de 3 ani, de rasă bună, se află de vânzare. Cine dorește a-l cumpăra să se adreseze la dl. Eugeniu Olariu, din comuna Sărafalva, comitatul Torontal. 19 1-1

Spre binevoitoare atențiune!

Subscrisul aduc la cunoștința onoratului public, că primesc spre executare *edificări de case mari și mici* precum și *reparaturi*. Fac planuri și preliminare pe lângă prețurile cele mai ieftine. 13 1-3

Michael Huber

zidar diplomat și anteprenor de case

Sibiu, Schlachthausgasse 16/18

Se poate căpăta în tot locuri

26 33-42 a lui Sarg
oreză de dinți neîncunjurat de lipsă păstrează
dinții curați, albi sănătoși.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 24 Ianuarie st. n.:

Grâu	Cor. 14,60 până 15,60	de hectolitru
Săcară	8,80	10. — " "
Orz	5,80	6,80 " "
Cucuruz	8, —	8,80 " "
Cartofi	2,50	8, — " "
Fasole	14,50	18, — " "
Făină Nr. 3	33,40	34,20 la 100 chilo
" " 4	32,60	33,40 " " "
" " 5	31, —	31,80 " " "
Sămânță	176, —	198, — " " "
Unsoare de porc	192, —	196, — " " "
Său brut	56, —	60, — " " "
Său de lumini	76, —	80, — " " "
Său de lumini topit	92, —	92, — " " "
Săpun	64, —	64, — " " "
Fân	5, —	7, — " " "
Lemne de foc neplatite	7,70	8, — la met. cub
" " " plătite	6,25	6,70 " " "
Spirt rafinat	1,82	1,85 la litru
Spirt ordinar	1,80	1,83 " " "
Carne de vită pentru supă Cor.	1,20 până 1,28	până 1,68 la chilo
" " " friptură	1,56	1,68 " " "
" " vițel	1, —	2, — " " "
" " porc	1,40	1,80 " " "
Onă, 10 bucăți	—,58	—,67 " " "
Ha pătrar de miel	—, —	—, — " " "
Carne de cal	—,80	1, — " " "

In Budapesta in 25 Ianuarie st. n.

Grân de Tisa 78 chilo Cor.	11,42 până 11,57	la 50 chilo
" " 79 " "	11,47	11,65 " " "
" " 80 " "	11,52	11,70 " " "
Săcară	7,87	8, — " " "
Orz	7,50	8, — " " "
Orz	8,55	8,90 " " "
Cucuruz nou	5,47	5,60 " " "

Unsoare de porc Cor. 170, — până 171, —	la 100 chilo
Sămânță	146, — > 147, — " " "

Sămânță de lăptărnă C. 146, — până 190, —	la 100 chilo
" " trifoiu	132, — > 146, — " " "

Porci îngrășiți pentru untură C. 1,58 până 1,62	la chilo
" " " carne	1,40 > 1,60 > >
Viței	1,24 > 1,32 > >

Pe o păreche de miei	Cor. —, — până —, —
" " " oi	" " " " " " "

Prețul banilor in 25 Ianuarie n.

	cuopărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,27	11,37
100 Lei, hârtie	94,30	94,70
100 Lei, argint	93, —	94,30
Lira turcească, aur	21,45	21,65
1 funt șterlingi englezești	23,88	24,08
100 marce, aur	117,25	117,75
100 " hârtie	117,25	117,75
Napoleon	19, —	19,08
100 Ruble rusești, hârtie	253, —	255, —
100 " " argint	242, —	245, —

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e însemnată după cîlîndarul vechiu.)

- 16 Ianuarie: Goroslăul de pe Someș, Sebeșul săsesc, Vârșeț, Zam.
- 17 Ianuarie: Canija mare, Chirpăr.
- 19 Ianuarie: Prostea mare, Sângeorgiu-săsesc, Teaca.
- 20 Ianuarie: Ó-Pécska (com. Arad).
- 21 Ianuarie: Barot, Cătina, Eted, Gherla, Ghiorghio-Ditru, Ghiriș, Lugoș, Noerichiu, Prejmăr, Sintereag.
- 23 Ianuarie: Armeni, Nadeșul săsesc.
- 24 Ianuarie: Almașul mare (com. Cluj), Măgheruș.
- 27 Ianuarie: Ciozven.
- 28 Ianuarie: Ilonda.
- 30 Ianuarie: Segedin, Simand.
- 31 Ianuarie: Buteni.

In aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu câteva zile mai înainte.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște

Convocare.

P. T. membrii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște se convoacă la

Adunarea generală extraordinară

ce se va ținea în sensul §. 15 din statute pe *Duminică, în 5 Februarie a. c. st. n. la care p. m.* în sala festivă a școlii gr. or. rom. din Săliște pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Hârtia inițiatorilor pentru construirea unui stabiliment electric și a unei băi de aburi în comuna Săliște referitoare la finanțarea și administrarea acestei întreprinderi 14 1-1
3. Chestia clădirii casei societăților în Săliște.

Domnii membri cu vot decisiv sunt în sensul dispozițiilor §. 10 din statute rugându-se să a-și depună libelul de membru și documentele de plenipotență la cassa reuniunii cel puțin până în *3 Februarie a. c.*

Din ședința direcțiunii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște, ținută la 21 Ianuarie 1911. **Direcțiunea.**

Publicațiune.

Să caută un conducător la școala viței de vie (pepinerie) înființată în comuna Apoldul mic.

În școală se va cultiva 100,000 altoi de viță. Ca remunerație primește conducătorul dela banca din loc 50 cor. lunar în bani gata și 4% din vița clasificată.

Conducătorul să angajează pe timp de circa 8 luni.

Reflectanții au să dovedească:

1. Că pricep toate lucrurile ce sunt de lipsă pentru conducerea aceastei pepinerii prin un atestat.

2. Purtarea morală prin un atestat comunal.

3. Starea materială prin care se garantează o eventuală daună.

4. Condițiunile mai detaliate se pot ști dela subscrisul.

Concursurile sunt a se așterne subscrisului până în *15 Februarie st. n. a. c.*

Apoldul mic, în 24 Ianuarie 1911.

Insoțire de credit, asociațiune înregistrată în Apoldul de jos.

Vasile Mușoiu, președintele insoțirii.

15 1-2

Nr. 102/911.

16 1-2

Publicare de relicitațiune.

Comuna Apoldul inferior dă în licitațiune publică edificarea casei comunale.

Licitarea minuendă se va ținea în cancelaria comunslă la *12 Februarie a. c. st. n. la 2 oare p. m.*

Prețul de strigare e *12,970 coroane.* Dă râmida, varul, năsipul și țigla o dă comunslă.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea ori când în cancelaria comunei.

Apoldul mic, la 23 Ianuarie 1911

PRIMĂRIA COMUNEI:

Vasile Mușoiu, notar.

Nicolae Dreștean, primar.

Atențiune!

Săpunul »Schicht« e veritabil numai dacă poartă numele

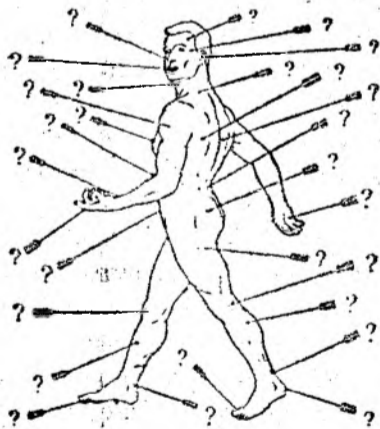
Schicht

cu marca cerbul.

281 4-5

Te doare ceva ?

I. Renumitul »Fluidul Elza« alui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repețe și sigur vindecă reumă (spure), slăbire de nervi, junghiuiri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele »Feller«. 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, ameteală, rigăeli, naemorolde și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa: 277 14-22

Eugen V. Feller, apotecar

Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Nu uita

stimule cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în

inseratul din „foaia Poporului“.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspîndirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Publicațiune.

Comuna Avrig esarândează măcelăria municipală, prin licitațiune publică, ce se va face în 2 Februarie n. 1911, la 4 ore p. m., la cancelaria comunala.

Condițiunile mai deaproape să pot vedea la primăria comunala.

Avrig, în 13 Ianuarie 1911.

Primăria comunala

Se caută un companist

o prăvălie cu mărfuri de tot felul, cum și hotel, cari dau anual o învârteală de vre-o 10,000 coroane. Dela respectivul se pretinde, să aibă un capital măcar de vre-o 4000 coroane sau să poată depune altă garanție.

Dacă se află vre-o persoană potrivită să se predă și toată afacerea pe răspunderea sa proprie. Acest companist sau arândaș se caută din cauza diferitelor ocupații, ce le are proprietarul de acum.

Scrisorile sunt a se adresa la Administrația „Foi Poporului” sub numele „Un companist”, de unde se vor trimite respectivului, sau se vor da informații personale. La scrisori este a se adauga și o marcă de 10 bani pentru răspuns sau trimiterea mai departe a ofertului.

6 3—5

Juliu Meinl

Import de cafea și tee

Fabrică pentru cea mai fină

Cacao și șocoladă

Filială: 357 4—15

Sibiu — Nagyszeben

Strada Cisnădiei 24

Trimitere pe poșta dela 5 chilo în sus franco.

Cereți lista de prețuri și muștră.

Prețul Călindarului.

Deși cuprinsul călindarului este cu mult mai bogat ca în trecut, prețul lui este același, de 20 cruceri (40 fileri), iar pentru trimiterea pe poșta este a se socoti deosebit 5 fileri pentru un exemplar.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu oște 20 cruceri bucată, mai capătă două călindare pe deasupra și se trimit toate acașă plătite de poșta.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 14 cr. (28 fil.), dela 50 bucăți în sus cu 12 cr. (24 fil.) unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banul trebuiesc trimiși totdeauna înainte. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambură, adică să se plătească la scoaterea dela poșta. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta.

A apărut „Călindarul Poporului”.

Care este cel mai bun și mai ieftin Călindar?

„Călindarul Poporului”

— care apare de 26 de ani și cuprinde aproape 200 de pagini —

fiți va răspunde ori și cine, care a cetit „Călindarul Poporului”. Asta a fost și în trecut, dar cu atât mai mult în acest an.

Dovezile sunt următoarele:

„Călindarul Poporului” spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — călindar va fi vremea în anul 1911, după Călindarul de 140 ani; apoi toate cele de lipsă despre poșta, telegraf, ștampile etc., precum și numele tuturor bărbăților noștri cari stau în fruntea Concistoarelor române gr.-or. și gr.-cal. După aceea urmează date despre școlile noastre populare, despre gimnaziu, pedagogii, teologii, școlile de fete, cum și numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, reuniuni de cântări, reuniuni de meseriași, reuniuni de binefacere, reuniuni de agricultură, însoțiri de credit etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele tuturor conducătorilor lor.

Tirgurile sunt foarte bine controlate

și întocmite — altcum ca în anii trecuți — atât după luni cât și după ordinea alfabetică a comunelor.

După acestea urmează: Partea Literară

care cuprinde o sumedenie de articole de tot felul, dintre cari amintim următoarele:

- „Cântecul muncii” poezie de Octavian Goga.
- „Om de potcă” novelă de Ioan Agârbiceanu.
- „Cătănia Țiganului”, anecdotă de Teodor A. Bogdan.
- Un articol despre jubileul de astă-vară al Impăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I., (cu chipul împăratului).
- Poezii din popor, adunate de prin diferite comune.
- Borta vîntului, povestire de M. Eminescu.
- Dela Sibiu spre Rîmnic, un articol cu multe ilustrații din Sibiu și jur.
- Povestea ursului și a porcului, poveste de I. Dragostav.
- Un articol despre Björnstjerne Björnson, (cu chipul lui), mare învățat din țara Norvegiei, care a scris mult bine despre Români.
- Românii și moartea lui Dr. Lueger, primarul Vienei (cu 2 chipuri: al lui Lueger și țărani cari au fost la Viena).
- Cântece voinicești, culesse de E. G. din: Porumbacul de joa, Ocna-Sibiului etc.
- Di Nicolae Iorga și partidul naționalist din România (Cu chipul marelui nostru învățat din România).
- Un articol despre portul românesc. (Cu multe chipuri din Săliște, Răzinar, Poiana, apoi români din Basarabia, Macedonia etc.)
- Mai multe poezii de Haralamb Călamăr: Drept egal, Fetelor, Invidie, Durerea mea.
- Mai la urmă, anecdotă de Speranță. — De ce sunt unii oameni albi, unii brunet și alții negri de tot?
- După acestea urmează un articol despre Aurel Vlaicu, aviatorul nostru renumit cu mașina lui de zburat. (Acest articol e ilustrat cu mai multe chipuri foarte frumoase între cari: portretul lui, mașina de zburat, mașina cum se vede în aer la diferite înălțimi etc.).
- De mare valoare pentru ori-cine este articolul: Execuția asupra averilor mișcătoare, scris anume pentru înțelesul poporului, de Dr. Alexandru Vastile, un avocat din Sibiu, bine cunoscut în tot jurul Sibiului.
- Acest articol cuprinde între altele următoarele: Timpul efectuării execuției, Sistarea execuției, Obiectele deținute de altul, Execuția contra soției, Obiectele cari nici odată nu se pot cuprinde, Urmările execuției, dreptul de zalog, Excindere, Licitația. Cu toate lămuririle legii vechi și legea nouă de acum doi ani.
- Acest articol singur e vrednic atât cât e prețul călindarului. Cine cu va avea în viață lipsă a ști aceste lucruri pentru el sau un neam ori prieten al lui? E lipsă a ști toate acestea atât cel ce i-se face o execuție cât și acela care cere execuția contra cuiva. Astfel că acest călindar are valoare pentru toți anii viitori.
- Un articol frumos și interesant se află scris despre Vasile Stroescu marele binefăcător al neamului nostru, sufletul nobil care a dăruit neamului atîtea sute de mii coroane. (Articolul e însoțit de fotografia marelui mecenat.)
- Urmează apoi un articol despre răposatul Ioan Russu Ștrănu (cu chipul lui), care a înființat „Călindarul Poporului” și „Foaia Poporului.”
- Iar după acestea se începe Răvașul anului, care face să întinde pe o sumedenie de pagini, cuprinzând: toate lucrurile mai de căpetenie petrecute peste an, cum au fost alegerile și lupta noastră națională ect. Iar dintre lucrurile petrecute în străinătate amintim Revoluția din Portugalia cu mai multe chipuri. Între cari: Regele Manuel, atacarea palatului, orașul Lisabona, mișcarea cu tunurile cum trec pe partea poporului etc. Aceste chipuri nu se are nici un călindar.

„Călindarul Poporului” cuprinde cu totul peste 40 de chipuri!

Faimoșii Mangra, Slavici și Broș, cari au părăsit pe frunzași poporului nostru și s'au dat în brațele Ungurilor, încă își iau partea lor. Un renumit desenător român le-a pus pe hârtie chipurile lor în felul cum au umblat după groful Tizza, ca să facă împăcarea, adică o căpătuală bună pe sama lor. Aceste ilustrații satirice și de tot hazul sunt foarte interesante, cum sunt prinse de pictorul nostru. Afară de acestea mai sunt o seamă de alte chipuri.

Se caută comercianți și alte persoane potrivite, cari ar dori să vândă „Călindarul Poporului”. Toate comanda sunt a se adresa la:

Administrația „Foaia Poporului” în Sibiu-Nagyszeben.

Nu cumpăra
nimic altceva contra

TUSEI

răgușelei, catarului, tusei, ca-
terului bronchial și de gât, ci numai
Caramiele de piept

ale
lui **Kaiser** „Trei brazi”
cu

5900 atestate dela medici și privați,
intărite prin notarul public,
garantează succesul sigur.

1 pachet 20 și 40 fl. 1 dosă 60 fl.

Se capătă în toate apotecile, dragueriile și
prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Cel mai cu efect
și mai ieftin — **PURGATIV**

Pilulele purgative
zaharizate ale lui
Philipp Neustein.

(Pilule „Elisabeta” ale lui Neustein).

Aceste pilule sunt a se preferi tuturor
preparatele similare, căci sunt în toată
privința libere de orice substanțe vătămă-
toare; se aplică cu mare succes la toate
morburile abdominale, sunt ușoare, curăță
sângele și nici un mijloc nu e mai favora-
bil mai nevătămător de a combate

Constipațiunile

izvorul sigur al celor mai multe morhuri.
Fiind zaharizate le iau cu drag până și
copii. 1 cutie conținând 15 buc. costă 30
hani. 1 tub care conține 8 cutii, deci 120
bucăți costă numai 2 Cor. la comandă
2 Cor. 45 fl. franco.

800 6-10
Luăți seama! Păziți-vă de
falșuri. Să cerem numai Pi-
lulele purgative ale lui Neu-
stein Philipp. Veritabile numai
în cazul când cutiile și prospec-
tul sunt provăzute cu marca
firmei noastre în imprimare ro-
șie-neagră Situl Leopold și sub-
scrierea Farmacia Philipp Neu-
stein. Embalagele noastre pa-
tentate trebuie să fie contrasemnate de
firma noastră Farmacia lui Philipp Neustein
»la st. Leopold«. Viena I. Plankengassa 6.
Depozit în Sibiu în toate farmaciile.

Singurul Institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5. **SIBIU** Strada Cisnădiei 5.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recu-
noscute de cele mai estime, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele
confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu
plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru
serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigu-
rări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asi-
gurări de pagube la apeducte. 18 52—

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 . . . . . K 4.831,168-51
Starea asigurărilor cu foc K 112.045,412—
sfârșitul anului 1909 (viață) . . . . . 10.847,132—
Capitale asigurate pe viață 4.571,035-31
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . 2.309,387—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice
informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.
Persoane versate în Acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului în condiții favorabile.

Auleo I

Afurisita de tusa
mă înneacă.

La tusa, răgușală și întrocinare ajută
sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fl.

Depozit central:
farmacia „La palatia”
Budapest, VI., Váci körut 17.

Trătasă

Pastele lui Egger
mă scapără iute.

In Sibiu să poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E.
Rummler, Karl Pissel, August Teutsch.
In Săbeș la Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder. 254 16-16

Viță ottoite de vie

la sortare conștițioasă, recunoscută în
țara întreagă

Port-altoi americani
deplin dezvoltate și crescută în teren deluros,

Vițe nobile europene,
în cele mai bune soiuri de vin și de fle-
goni și pentru struguri de masă

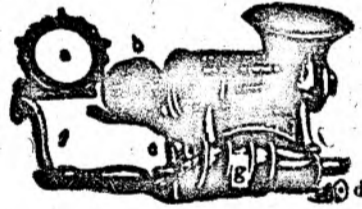

Răsad de cledici și Salcâmi (acați)
liferează cu prețuri moderate

Pepiniera primă de viță ardeleană alui

Mihail Ambrosi
în Mediaș (Medgyes Nagyküllömegye).

Prietinul vișerului 834 8-10

catalog al soiurilor și prețurilor împreună cu in-
strucțiune popuară și practică pentru plantarea vi-
șer să trimită la cerere ori și cui gratis și franco.

Cor. 1-90

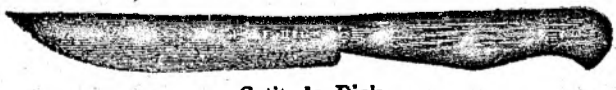
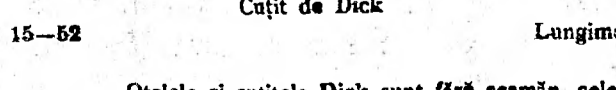
Partile constitutive dela mașina de tocat carne. a) Inel de capac, b) Dis-
găurit, c) Cuțit, d) Ș rof dela întorcător, e) Intorcător, f) Melciul, g) Tăie-
— Fiecare să capătă separat. —

Mașini de tocat carnea

Nr.	8	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de repe-
taie pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	kg.
1 bucată cor.	8-10,	3-80,	5-80,	6-20,	6—,	12-50,	9-50,	19—.	

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cărnați se poate folosi cu umplător de cărnați
— 1 umplător de cărnați cor. —46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 50
până la 90 fileri — calitate bună dar fără
garanție dela 44 până la 68 fileri.

Oțel-magnet-diamant de Dick

Nr. 99 intr. lung. 36 cm. . cor. 4-70
Nr. 88 intr. lung. 29 cm. 3-90
Nr. 128 intr. lung. 19 1/2 cm. 1-60

Cuțit de împuns
Nr. 7 cu mănere albe:
Lungimea tășului 6 7 8"
cor. 1-80 1-60 1-80

Cuțit de ucis
Nr. 8 plăsele poliite cu împunsătoare de
aramă:
Lungimea tășului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"
cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3— 3-40

86 15-52

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomandă.

CAROL F. JICKELI

SIBIU și ALBA-IULIA.

Contra tusei, răgușelei și catarului au efect mai bun 283 4-12

bomboanele Pemete
ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem apriat bomboane de-ale lui RETHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.
1 Carton 60 fileri.

Se cumpără numai bomboane Pemete de-ale lui RETHY!

Șateva cuvinte asupra boalelor secrete

Este trist — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor răsuși, a căror sânge și sucuri trupești sunt atro- zitate și cari în urma ușurii din tinerețe și prin neprietenii rele și-au zdrobit sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să știi că această stare îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie dintr-o dată să dea tinereții deslășuri bine-voitoare, plăcere și amănunțite în tot ce privește viața sexua- lă, — trebuie să fie cineva cărui ocazional să-și încredințeze fără teamă, fără șfăcl și cu încredere măcarurile lor secrete. Dar nu e în deajuns încă a descoperi aceste măcaruri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe să ajute și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va isca existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreț și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara și în străinătate PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapasta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă discipula cea mai strictă, primește ori-cine (atât băr- bați cât și femei) deslășuri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să curgă, nervii să se întărească, tot organismul să se eli- borareze de materiile de boală, cămarurile să se înalțese.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, rasele sifilitice, boalele de țere, boșică, nervi și gura spinării, ince- puturile de confuzie a minții, urmăriile ozaziei și ale sifilisului, erecțiilor de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de pisie și toate boalele organelor sexuale feme- urilor. Pentru femei e sală de așteptare separată și spire separată. În cesace privește cura, depăr- țarea nu este piedică, cici dacă cineva, din ori ce casă să ar putea veni în persoană, atunci cu plă- cere și se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistole și de ajuns a se alătura numai marca de răspuns.) Limba română se vor- boare perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, oricât la dorință să trimisă fiecărui. Institutul se înalțește și de medicamente speciale. Visitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapast IV. Házum-körut 13. 80 85-

Neintrecut

la boale scrofuloase, de glandule, anemie, boală englezescă, boale de gât și plămâni, tuse, pentru dezvoltarea copiilor slă- bânogi, rămași în creștere, este și se reco- mandă cura cu 258 6-10

untura de ficat cu jod și fier

a lui Lahusen, breveta „Jodella“.

Cea mai bună, efectiv, căutata untură de ficat. Ușor și ușor mistuit. Prețul cor. 350 și 7. Cereți expres marca „Jodella“ și refuzați imitațiile. Singurul fabricant: Farmacistul VILH. LAHUSEN în BREMA. Să poate că- pta și în toate farmaciile din Sibiu și jur.

Tot felul de tipărituri
moderne
execută ieftin, grabnic și conștiencios
„Tipografia Poporului“
— SIBIU —
strada Măcelarilor Nr. 12.

Pentru ori-ce ocazie
au sosit tocmăi acum:
DIFERITE ILUSTRATE FRUMOASE
în mare alegere și cu diferite prețuri.
TOT FELUL de BILETE de VIZITĂ
în cel mai modern stil.
HARTIE de EPISTOLE
în diferite prețuri și calități.
BILETE de CUNUNIE
dela cele mai simple până la cele mai fine.

Ludovic Ferencz,
croitor de bărbați,
Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de lână
în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru halne de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și halne de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită nou- tățile de stoffe pentru pardisiuri și „Naglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra revbrenzilor confecțio- nate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 85 -

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Vinuri de masă escelente,
litra cu 52 și 60 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre oferă negustoria 145 84—
de vinuri
JOSEF SCHULTZ
Sibiu, strada Urcului 20

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.
Indicator pentru
Anker-Pain-Expeller
este un leac de casă valorat de mult, care să folosește de mulți ani cu fricțiune sigură la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină va- loare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în ștule cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40 și Cor. 2— să cupăți spreapă în toate far- maciile. Depozit principal la Leul Török, farmacist în Budapasta.

Farmacia lui Dr. Richter la
:: „Leul de aur“ în Praga. ::
Șoseauă Elisabeta Nr. 5 nou.
Expediție zilnică. 293 24-42

Mașinile de cusut
ale firmei
Seidel & Naumann
sunt cele mai bune și mai ieftine.
Singurul reprezentant pentru Sibiu și jur.:
Carol F. Wultschner
Sibiu—Nagyszeben
strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 43
Reparaturile se execută conștiencios pe lângă prețurile cele mai ieftine.
Depozit de tot felul de articli și părți singuratic
ce sunt de lipsă la mașinile de cusut.

De vânzare.

În Sibiu, Poarta Turnului Nr. 117, se află de vânzare o casă, zidită o parte din nou, iar o parte veche, situată către stradă. De casă se ține o grădină, care iese în strada Wachsmann. De asemenea sunt șopuri, fântână, pivniță etc. Vânzarea se face din mână liberă. A se adresa la proprietar acolo. 9 3-3

Doi învățăcei

dela 14 ani în sus, se primesc la învățătură la

Constantin Cristea

măiestru ferar și rotar

Ocna-Sibitului (Vizakna)

strada Lungă Nr. 122.

7 3-3

Unde se pot procura cele mai elegante rezerve și ornate bisericesti? La „Căminul Universității” E. Petrașcu, Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 30. Telefon Nr. 172. — Serviciu prompt și conștient. Prețuri moderate.

Pește sărat

de tot soiul cu prețurile cele mai ieftine să află de vânzare la Eremie Holdengraber în Brașov. 313 9-10

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului”, unde sunt citite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arandări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuratiche sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI”.

De vânzare

se află în Sibiu, Ziegelgasse Nr. 6, o casă nouă, constatătoare din 8 odăi, șopuri, grajd, fântână etc. Doritorii binevoiescă a intra la la proprietar acolo. 10 3-3

Birou de informații.

Cunoscând multele lipșuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referențal cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,
Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Serviciu solid, prompt și conștient.

PRIMA FABRICĂ

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

instalată cu forță electrică

11 3-30

E. PURECE Sibiu—Nagyszeben

Strada Turnului (Schmiedgasse) Nr. 19.

Catalog de prețuri gratis și franco.

Prețuri moderate.

Prima referință.

►Mugurul◀ Insoțire economică-comercială Elisabetopol (Erzsebetváros, Kisküküllő vm.)

ALTOI DE VIE

calitate distinsă, pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină. — Se află de vânzare la:

Insoțirea economică comercială „Mugurul”, Elisabetopol (Erzsebet-comercială város, Kisküküllő vm.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane.

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă. — La cumpărări pe credit 318 8 — cele mai ușoare condițiuni. — Plătire pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț-curent și instrucțiune gratis și franco. — Insoțirea primește gratis, elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școlii de altoi.

Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid!

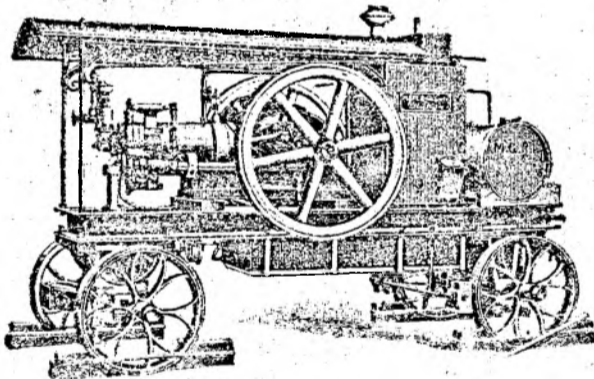
Trimiteti băleți la cursul practic de altoi!

Replan ați vă viliu cu altoi dela firma noastră!

În atelierele de mașini ale lui

Eugen Nicola Blaj — Balázsfalva

să pregătesc pluguri și mașini economice

și să află în depozit totdeauna gata cele mai renumite și mai bune motoare de benzin, locomobile și garnituri de îmblătit cu motoare de benzin, sau locomobile de foc, motoare de benzin, stehile și motoare pentru gaz sugetiv, mori de macinat,

cu un cuvânt tot felul de mașini economice, se vând cu prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile în rate, pe lângă cea mai mare garanță.

Pentru rezlățirea motoarelor mele, primesc în schimb mașini de vapor. Cei ce doresc să-și cumpere ori și ce mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în **Blaj (Balázsfalva).**

Deslușiri și informațiuni să dau gratis. — Catalog românesc franco și gratis.

328 7-10

Ești Dumniata nervos?

Ești Dumniata slab și consumat? Ai perdat cumva puterea avută și vioiciunea tinerească? E rău apetitul Dumniata? E mistuirea slabă? Suferi Dumniata de scaun neregulat, dureri în șira spinării, dureri de cap, lipsă de somn sau observi Dumniata, că îți slăbește puterea?

Da ce nu probezi Dumniata cu electricitatea?

Dacă te provoci Dumniata că ai citit în această gazetă, atunci noi îți trimitem bucuros broșura noastră „Elektrotherapia modernă” (Moderne Elektrotherapie) franco și gratis, ba suntem chiar învoșiți ați arăta și demonstra metoda de cură în institutul nostru, care este bine cunoscută și renumită.

338 4-2

Electro-Vitalizer

institut de ordinațiune medicală
Budapest, IV, Semmelweis-utca 4, Mezzanin 51.